

Vestfold og Telemark
FYLKESKOMMUNE

Beskrivelse av sektorer og utviklingsenheter

Innhold

Innhold	1
1. Kultur, regional identitet, idrett og frivillighet	3
1.1. Ambisjoner	3
1.2. Omtale av sektorområdet	4
1.3. Prioriterte oppfølgingsområder	6
2. Tannhelse og forebygging	8
2.1. Ambisjoner	8
2.2. Omtale av sektorområdet	9
2.3. Prioriterte oppfølgingsområder	10
3. Opplæring og folkehelse	12
3.1. Ambisjoner	12
3.2. Omtale av sektorområdet	14
3.3. Prioriterte oppfølgingsområder	17
4. Samferdsel, miljø og mobilitet	19
4.1. Ambisjoner	19
4.2. Omtale av sektorområdet	20
4.3. Prioriterte oppfølgingsområder	22
5. Samfunnsutvikling, internasjonalisering og klima	24
5.1. Ambisjoner	24
5.2. Omtale av sektorområdet	25
5.3. Prioriterte oppfølgingsområder	26
6. Næring, innovasjon og kompetanse	27
6.1. Ambisjoner	27
6.2. Omtale av sektorområdet	27
6.3. Prioriterte oppfølgingsområder	29
7. Vestfold og Telemark + ...	33
7.1. Ambisjoner	33
7.2. Omtale av sektorområdet	34
7.3. Prioriterte oppfølgingsområder	34
8. Brukerbehov, digitalisering og kommunikasjon	36
8.1. Ambisjoner	36
8.2. Omtale av sektorområdet	37

8.3. Prioriterte oppfølgingsområder	38
9. Økonomi, styring og eierskap	40
9.1. Ambisjoner	40
9.2. Omtale av sektorområdet	41
9.3. Prioriterte oppfølgingsområder	42
10. HR, mestring og utvikling	43
10.1. Ambisjoner	43
10.2. Omtale av sektorområdet	44
10.3. Prioriterte oppfølgingsområder	45

1. Kultur, regional identitet, idrett og frivillighet

Kultur er viktig for folks helse og trivsel, og skal berike, inspirere og provosere gjennom opplevelser av livsutfoldelse, mening og fellesskap. Fylkeskommunen skal være den viktigste regionale tilretteleggeren for kunnskapsutvikling, regionale initiativ og dokumentering av virkemiddelbruk over tid. Sammen med kommunene, privat næringsliv og frivillig sektor skal det bygges en regional identitet som stimulerer til økt samhandling på tvers av fag og geografiske grenser.

Fylkeskommunen som en sterk regional samfunnsutvikler innenfor kultur, regional identitet, idrett og frivillighet muliggjør at både lokale, regionale og nasjonale økonomiske virkemidler utløses.

Videre resulterer dette i økt samfunnsnytte og økte synergieffekter for alle innbyggere i regionen.

1.1. Ambisjoner

Kultur har ringvirkninger for samfunnet som helhet. Et rikt og variert organisasjonsliv er et vilkår for et velfungerende demokrati hvor aktivitetsgleden er en ytring med samfunnsbyggende kraft.

Fylkeskommunen skal være en aktiv og samskapende bidragsyter i å bygge tilhørighet, motvirke utenforskap og fremme demokrati i regionen. God og tilrettelagt tilgang til aktiviteter, anlegg, arenaer og områder kan bidra til sosial utjevning, og påvirker positivt i et folkehelseperspektiv. Vestfold og Telemark fylkeskommune vil i årene fremover satse på en bærekraftig forvaltning av kulturarv, blant annet gjennom nye ordninger i kulturminneforvaltningen som fremmer effektive planprosesser.

FNs bærekraftsmål 10 Mindre ulikhet, løfter blant annet fram betydningen av å fremme inkludering uavhengig av alder, kjønn, funksjonsevne, etnisitet, religion eller annen status (delmål 10.2). God og tilrettelagt tilgang til kulturopplevelser bidrar til sosial utjevning og hindrer utenforskap. Arenaer og møteplasser som Ung Kultur Møtes (UKM), Den kulturelle skolesekken (DKS), åpne bibliotek, tilrettelegging av friluftsområder, idretts og nærmiljøanlegg skal fremme inkludering og redusere ulikhet.

Under FNs bærekraftsmål 11 Bærekraftige byer og samfunn, fremheves blant annet behovet for å styrke innsatsen for å verne om og sikre verdens kultur- og naturarv (delmål 11.4). For å lykkes med å skape bærekraftige byer og samfunn, må fylkeskommunen ivareta og oppfordre til å gjenbruke, oppgradere og nyttiggjøre kulturminnene som en grønn ressurs. Den eksisterende bygningsmassen har allerede avgitt et klimaavtrykk, og det er derfor god miljøpolitikk å bevare gamle bygninger og anlegg i stedet for å bygge nytt. EU-prosjektet HYPERION kartlegger klimalaster på ulike materialtyper i forskjellige klimasoner, og bidrar til viktig kunnskap om klimaendringer og vern.

Videreutvikling av eksisterende og etablering av nye arenaer for kulturformidling og opplevelser er av stor betydning for regionens attraksjonskraft innen kultur- og naturbasert reiseliv. I det pågående

arbeidet med ny kulturstrategi peker stedsutvikling seg som et sentralt område for hele kultursektoren.

1.2. Omtale av sektorområdet

I 2019 ble det registrert 1,8 og i underkant av 2 millioner utlån fra folkebibliotekene i Vestfold og Telemark. I tillegg kommer ebokutlånet, som utgjør ca. 52 000 utlån. Det forventes 7000 besøkende til arrangementet Litteraturuke i Vestfold og Telemark. Årlig mottar fylkeskommunen om lag 110,0 mill. kr av spillemidlene som fordeles på 300 ulike små og store idrett- og friluftslivsanlegg i fylket. Overskuddet i Norsk Tipping fordeles med ca. 24 mill. kr årlig til regionen som inngår i Norges største kunst og kulturprogram; Den kulturelle skolesekken. Årlig arrangeres ca. 2800 arrangementer for 65000 elever i grunnskole og videregående skole. Fylkeskommunen viser vei internasjonalt for økt bruk av inngrepsfrie metoder i forvaltningen av kulturarv, ved å ha innhentet geofysiske data fra 15 kvadratkilometer i regionen. Det er registrert ca. 11 500 arkeologiske kulturminner i Vestfold og Telemark. Sektorområdet består av 65,58 årsverk fordelt på 68 ansatte

Kulturarv

Fylkeskommunen skal arbeide for å fremme en bærekraftig utvikling der historien er med inn i fremtiden. I praksis innebærer det å sørge for at de viktigste kulturminnene og kulturmiljøene i det nye fylket ivaretas og videreutvikles. Seksjon for kulturarv skal drive et målrettet utviklingsarbeid for å forbedre og effektivisere kulturminneforvaltningen, og sørge for at kunnskap om vår felles kulturarv formidles til befolkningen. Vestfold og Telemark har 140 middelalderbygninger i tre, og er det fylket med flest middelalderbygninger i landet. Kulturarv har forvaltningsansvar for 1061 fredede bygg og anlegg, og 23 verneverdige og tre fredede fartøy med tilhørende statlige tilskuddsordninger.

Bruk av inngrepsfrie arkeologiske metoder, slik som georadar, bidrar til bærekraftig utvikling og grønn omstilling. Å bruke georadar ivaretar jordbruks- og naturvern hensyn på en bedre og mer klimavennlig måte enn tradisjonelle arkeologiske metoder. Ingen region i Europa har hentet inn så store datamengder i forvaltningssammenheng som Vestfold og Telemark. Vikingskipet som ble påvist i Borreparken er et resultat av metodeutviklingen og datainnhenting ved bruk av georadar. Til sammen utløste Vestfold og Telemark fylkeskommune 12,5 mill. kr til fredede anlegg i 2019 og forhåndstilsagn om ytterligere 5,5 mill. kr i 2020. Disse midlene går direkte til istandsetting av fredede bygg og anlegg. I tillegg videreføres en fylkeskommunal tilskuddsordning å 1 mill.kr som er øremerket verneverdige bygg i privat eie. Kulturarv behandler en stor mengde planer og saker som handler om bruk av arealer. Fylkeskommunen har så langt i 2020 (pr september) behandlet 331 planer, 200 byggesaker og 400 enkelthenvendelser. Det ble kun reist fem innsigelser til disse planene med begrunnelse i kulturminnevern, hvorav tre ble vedtatt og to ikke ble tatt til følge. Det er fattet 130 vedtak om dispensasjoner etter kulturminneloven, og behandlet 128 tilskuddssøknader til fredede bygg og anlegg.

Museene mottar fylkeskommunale midler til drift. Eierskap og grad av involvering varierer og det er påbegynt et administrativt arbeid for å få på plass et kunnskapsgrunnlag som utreder hvordan museumssektoren er organisert, hva som er utfordringer og hvilken rolle fylkeskommunen kan/bør spille innenfor museumsområdet. Vestfoldmuseene IKS, Telemark museum, Stiftelsen Vest-Telemark museum og Stiftelsen Norsk industriarbeidermuseum, Porselensmuseet og Evju bygdetun mottar til sammen 45 569 000 kroner fra Vestfold og Telemark fylkeskommune. Dette utgjør mer enn halvparten av

budsjettområdet til Kulturarv. I tillegg er det bevilget 3,6 mill. kr til museumsrelaterte aktiviteter og investeringer fremover.

Fylkesbiblioteket

Fylkesbiblioteket skal drive et aktivt og strategisk utviklingsarbeid for å samordne, effektivisere og styrke det kommunale bibliotekfeltet i regionen. Ved å være et kompetanse- og utviklingssenter for bibliotekene i Vestfold og Telemark, skal seksjonen bidra til at bibliotekene sikrer gode, relevante og attraktive bibliotekstjenester til innbyggerne. I tillegg skal fylkesbiblioteket lede prosjekter som bidrar til nye samdriftsløsninger, gode læringsnettverk og felles ressursutnyttelse.

I 2019 ble det talt 1 817 605 besøkende på folkebibliotekene i Vestfold og Telemark. Det var en økning på 3% fra året før. Gjennom lesekampanjen sommerles.no deltok 9817 barn fra 1-7. klasse. Dette utgjør 29 % av aktuell målgruppe. Vestfold og Telemark har i dag 14 Meråpne bibliotek (biblioteker med ubetjent åpningstid i tillegg til betjent åpningstid). Fylkesbiblioteket koordinerer og tilrettelegger i tillegg arbeidet med å gjøre Vestfold og Telemark til landets beste frifylke for forfulgte forfattere. Pr. i dag har vi fire forfulgte forfattere bosatt i fylket.

Kultur, idrett og friluftsliv

Kultur, idrett og friluftsliv arbeider for å gi alle mulighet til å oppleve og berøres av kunst og kulturuttrykk, i tillegg til å fremme og stimulere til fysisk aktivitet og friluftsliv i regionen. Vestfold og Telemark har en stor variasjon i landskap og natur, fra turstier i nærmiljøet som skaper hverdagsfriluftsliv, til lengre turer i nasjonalparkene og fjellområdene som begge bidrar til god folkehelse.

Fylkeskommunen er en viktig støttespiller og bidragsyter for kommuner og frivillige organisasjoner, blant annet gjennom kompetanseutvikling og i arbeidet med å forvalte og utvikle statlig sikrede friluftsområder. Det arbeides systematisk med kompetanseutvikling for kommuner, kulturaktører og frivillige organisasjoner og det tildeles årlig fylkeskulturpris, kultur- og idrettsstipend på til sammen 0,7 mill.kr.

Fylkeskommunen yter drifts- og prosjekttilskudd til paraplyorganisasjoner og regionale ledd innenfor kultur, idrett og friluftsliv i størrelsesorden 9,9 millioner kroner i 2020. Som et eksempel er Vestfold og Telemark idrettskrets en av mottakerne og innenfor de 645 ulike idrettslagene som er registret her, blir det nedlagt 2450 årsverk i frivillig innsats til en verdi av 1,3 mrd. kr i løpet av 2020.

Vestfold og Telemark vil i 2020 motta og forvalte i underkant av 24 mill. kr i spillemidler til Den kulturelle skolesekken (DKS). Spillemidlene finansierer rundt 2800 arrangementer for de 65000 elevene som får kulturtilbud gjennom DKS i grunnskolene og de videregående skolene.

Gjennom forvaltning av nasjonale og regionale tilskuddsordninger bidrar fylkeskommunen til at kunst og kultur er en synlig og betydelig utviklingskraft i regionen. Kultur, idrett, friluftsliv og frivillighet forvalter blant annet tilskuddsordninger rettet mot profesjonelle kunstnere på om lag 5 mill.kr årlig.

Verdensarvkoordinator

Verdensarvkoordinator for Rjukan – Notodden Industriarv er lønnet av Riksantikvaren og er ombudsmann for verdensarvområdets fremstående universelle verdier (Outstanding Universal Values).

Verdensarvkoordinator skal legge til rette for en bærekraftig utvikling, verdiskaping og formidling av verdensarvområdet i samarbeid med Verdensarvrådet. Verdensarvkoordinatoren er sekretær for verdensarvrådet, og er bindeledd mellom lokal/regional administrasjon og sentrale myndigheter. Verdensarvkoordinator skal bidra til god samhandling mellom alle interessenter i verdensarven lokalt, regionalt, nasjonalt og internasjonalt.

Verdensarvkoordinator søker Riksantikvaren om statlige tilskuddsmidler på om lag 15 mill.kr årlig til istandsetting av kulturminner og andre prosjekter i verdensarvområdet i tråd med forvaltningsplanen. I tillegg forvalter verdensarvkoordinator 0,8 mill.kr fylkeskommunale kroner til verdensarvprosjekter gjennom tilskuddsordningen Merkevarer UNESCO og 1 mill.kr i driftstilskudd til Verdensarvsenteret.

1.3. Prioriterte oppfølgingsområder

Arbeidet med ny kulturstrategi startet høsten 2020, og skal ferdigstilles våren 2021. Det er lagt opp til en bred medvirkningsprosess internt og eksternt.

Vestfold og Telemark har stort potensiale i å videreutvikle og styrke kultur- og naturbasert reiseliv og turisme. Strategisk satsing på verdensarv og vikingtid er sentralt i den forbindelse. God tilrettelegging for kunst- og kulturopplevelser, som festivaler og kunstutstillinger, er viktige bidrag for å skape økonomisk vekst i reiselivs- og turistnæringen.

For å kunne nyttiggjøre seg av regionens kultur- og naturarv til attraksjonsbygging og verdiskaping, er det nødvendig med en bærekraftig arealpolitikk som tilrettelegger for vekst og utvikling, samtidig som viktige vernehensyn ivaretas. Dette er utfordrende i byer og større tettsteder hvor arealpresset er stort. Fylkeskommunen må være i stand til å prioritere utviklingsoppgaver som bidrar til å effektivisere og forbedre drift, samt nyttiggjøre seg virkemidler for å fremme en bærekraftig arealutvikling som ivaretar hensynet til regionens kultur- og naturverdier. Prøveordning med vederlagsfri arkeologi har gitt verdifull erfaring med å dempe konflikter i kommunalt avsatte utviklingsområder, hvor avklaring av kulturminnespørsmål har bremsset planprosesser. Fylkeskommunen vil fremme en permanent ordning hvor vederlagsfri arkeologi kommer alle kommunene i fylket til gode.

Fylkeskommunen må arbeide målrettet for å nå ut til bredden og mangfoldet i befolkningen og gjøre seg relevant for både små og store kommuner. Gjennom god samskaping med aktiv dialog, forventningsavklaring og brukermedvirkning, skal det utarbeides relevante strategier. Det skal etableres tverrfaglige og spesifikke nettverk, møteplasser, partnerskap og kompetansehevede tiltak for hele sektoren. En lang rekke samarbeidspartnere forventer at det etableres forutsigbare rammevilkår, at ulike søknads- og tilskuddsprosesser samordnes, og at fylkeskommunen etablerer møteplasser for erfaringsutveksling og kompetanseheving. Vestfold og Telemark fylkeskommune må ha gode, enkle og oversiktlige digitale løsninger for å innfri forventningene.

Frivillighet er en viktig motor i samfunnsutviklingen. Deler av frivilligheten i Vestfold og Telemark har, eller er i ferd med å tilpasse seg ny regionstruktur. Det er viktig å respektere frivillighetens autonomi og samtidig finne fram til en revitalisert samarbeidsform som styrker denne samfunnssektoren. Dette øker fokus på inkludering, integrering og mobilisering av ytterligere frivillig samfunnsdeltakelse.

Historisk har tilskuddsordninger i Vestfold og Telemark vært innrettet ulikt. For å sikre bærekraft, kulturelt mangfold, likebehandling og inkludering i alle deler av regionen, må ordningene harmoniseres. En ny kulturstrategi vil danne grunnlaget for en felles innretning framover. En endring fra dagens situasjon vil påvirke enkeltaktører ved at eksisterende avtaler endres, og ved at vilkår for tildeling av tilskuddsmidler forandres.

2. Tannhelse og forebygging

Fylkeskommunen har ansvar for å videreutvikle et kvalitativt og godt tannhelsetilbud, jobbe for helsefremmende tiltak og prioritere forebyggende arbeid. Videre fremhever fylkeskommunen satsing på innovasjon, kunnskap og ny teknologi for å møte utfordringene i tannhelsesektoren, og samtidig legge til rette for trygge tannhelsetjenester av høy kvalitet og fornyelse. Godt samarbeid med høyskoler og universiteter er viktig for å styrke ferdigheter, kompetanse og fremtidig rekruttering. Sektorområdet tannhelse og forebygging skal sørge for at tannhelsetjenester, herunder spesialisttjenester, i rimelig grad gjøres tilgjengelig for alle som bor eller midlertidig oppholder seg i fylket.

2.1. Ambisjoner

Fylkeskommunens ambisjon er å yte gode tannhelsetjenester til alle innbyggerne i Vestfold og Telemark, men særlig til de som trenger det mest. Dette gjelder sårbare grupper som barn som opplever omsorgssvikt og utrygghet i hverdagen, voksne med tannlegeskrekk og pasienter som sliter med rus og psykiske helseproblemer. Selv om de fleste barn og unge har god tannhelse er det viktig at marginale grupper med store utfordringer kan få tilrettelagt tannbehandling. Sektoren skal i 2021 starte opp et initiativ for psykologisk støtte til foreldre og barn i denne gruppen. Målet er å bevisstgjøre foreldrene om deres ansvar for sine barns tannhelse, men også for å hjelpe barn som er redde og utrygge i behandlingssituasjonen.

FNs bærekraftsmål nummer 3 God helse, understreker betydningen av å oppnå allmenn dekning av helsetjenester (delmål 3.8). Psykisk utviklingshemmede, rusbelastede og innsatte i fengsel har et godt tilbud i dag, men tilbudet til eldre og kronisk syke som mottar helsetjenester i hjemmet er ikke som ønsket. Bare 25 % av denne pasientgruppen får nødvendig informasjon om sine rettigheter til gratis tannhelsetjenester ved fylkeskommunenes tannklinikker. Ulike forvaltningsnivå og taushetsplikt bidrar til denne uheldige situasjonen. Fylkeskommunen startet i 2020 et nytt samarbeidsprosjekt med helse- og omsorgssektoren i Færder, Larvik, Sandefjord og Tønsberg med målsetning om at tjenestebasert adressering skal bidra til at alle som mottar sykepleietjenester i hjemmet skal få automatisk varsel om sine rettigheter. Dette arbeidet skal videreføres og avsluttes i 2021, men dette avhenger at samarbeidskommunene følger opp som planlagt.

FNs bærekraftsmål nummer 10 Mindre ulikhet, fokuserer blant annet på at alle skal ha like muligheter for å redusere forskjeller på alle felt i samfunnet. Samtidig er det en målsetning å utjevne sosiale, kulturelle og økonomiske forskjeller, også i folks tannhelse (delmål 10.2 og 10.3). Kulturelle og sosioøkonomiske forskjeller spiller en viktig rolle for tannhelsen hos barn og voksne. For barn og unge med dårlig tannhelse er det viktig at både de og deres foreldre/ foresatte får tilrettelagt informasjon og veiledning om hvordan de selv kan ivareta sin egen og sine barns tannhelse, ikke minst på grunn av språkbarrierer. Fylkeskommunen skal også i 2021 styrke sitt utadrettete og helsefremmende arbeid, ikke minst fordi koronapandemien i 2020 begrenset dette tilbudet betraktelig. Helsepersonell, barnevernspedagoger, lærere, foreldre og brukere skal tilbys informasjon og derigjennom bevisstgjøres

om hvor viktig gode kostholdsvaner og gode rutiner for tann- og munnhelse er i alle livets faser.

Under FNs bærekraftsmål¹³ Stoppe klimaendringene, fremheves det blant annet at institusjoners evne til å motvirke og redusere konsekvensene av klimaendringene må styrkes (delmål 13.3). Fylkeskommunen bidrar til bekjempelse av klimaendringene gjennom miljøfyrtårnsertifisering av tannklinikene. Dessuten er det stor bevissthet rundt energibruk og avfallshåndtering, men også bruk av antibiotika. Fylkeskommunen skal i tillegg ta i bruk ny teknologi og digitalisere arbeidsoppgaver på tannklinikene for å sikre verdiskaping gjennom grønn omstilling.

2.2. Omtale av sektorområdet

Samfunnsoppdraget

Vestfold og Telemark fylkeskommune skal i 2021 videreføre tilbudet til rundt 100 000 pasienter som i henhold til Tannhelsetjenesteloven § 3-1 har rett til gratis eller sterkt prisreduerte tannhelsetjenester. Tannhelsetilbudet til de som trenger det mest skal styrkes også i kommende budsjettperiode, og det gjelder særlig eldre og kronisk syke som mottar helsetjenester i hjemmet. Ordningen med psykologstøttet tannbehandling skal utvides og kapasiteten i narkosetilbudet videreføres med en kapasitet på rundt 400 pasienter årlig. Mer enn 85 000 barn og unge vil få regelmessig innkalling til undersøkelse og behandling. Samtidig vil rundt 35 000 voksne betalende pasienter fortsatt få tilbud om behandling ved våre tannklinikker, også spesialisttjenester. Barn i familier med særlige utfordringer skal få psykologstøttet tannhelsetjenester. Samlet sett behandler sektoren mer enn hver fjerde innbygger i det nye fylket.

Fylkeskommunen skal satse på utvikling, nytenkning og forskning. Et nytt kvalitetssikringsprosjekt skal evaluere effekten av våre behandlingsmetoder og behandlingsrutiner. Samarbeidet med Universitetet i Oslo (UiO) vil økes fra to til tre forskningsprosjekt. Skien tannklinikk vil fortsette som universitetsklinikk for Universitetet i Tromsø (UiT) slik at deres tannlege- og tannpleierstudenter kan få sin praktisk-kliniske utdanning der. Samtidig vil studenter fra Universitetet i Bergen (UiB) og UiO tilbys praksisplasser ved våre tannklinikker, et viktig supplement til deres vanlige studiesituasjon.

Medarbeidere

Samlet sett sysselsetter sektorområdet 271 ansatte i rundt 245 årsverk. Sektoren har spesialister i odontologiske fag og psykologi. Allmennklinikene har tannleger, tannpleiere og tannhelsesekretærer som også tilbyr tannbehandling i narkose eller lystgass. Kompetansen er utvidet de senere år, og dette gjenspeiles i de ulike profesjoner som nå har sitt daglige virke i sektoren. Fordelen er et bredt behandlingstilbud til pasientene innenfor eget fylke.

Tannklinikker

Vestfold og Telemark fylkeskommune har i dag 27 tannklinikker spredt rundt om i fylket. I tillegg er det tre spesialistavdelinger ved Skien tannklinikk, og det skal opprettes en ny avdeling innenfor psykologi og

tannhelse ved Haugar tannklinikk i Tønsberg. Videre er det to narkoseklinikker i henholdsvis Skien/Porsgrunn og Larvik, og fengselsklinikker i Skien og Bastøy.

Pasientene

Samlet sett har sektor for tannhelse og forebygging nærmere 120 000 pasienter som regelmessig får tilsyn og behandling. Rundt 100 000 av disse har rett til gratis eller sterkt refunderte tannhelsetjenester. I tillegg er det rundt 30 000 voksne betalende pasienter som velger å benytte fylkeskommunens tannhelsetilbud. Et økende antall pasienter, også henvist fra privatpraktiserende tannleger, har benyttet tilbudet om spesialisttannhelsetjenester ved Skien tannklinikk.

2.3. Prioriterte oppfølgingsområder

Sektoren har et særlig ansvar for prioriterte grupper. Et viktig aspekt er å utjevne demografiske, sosiale og kulturelle forskjeller i tannhelse. Sektoren vil derfor prioritere svake grupper som eldre og kronisk syke, barn som har dårlige oppvekstvilkår og pasienter med tannlegeskrekk.

Styrke det forebyggende arbeidet og intensivere samarbeidet med kommunene

Forebygging er den mest effektive løsningen for å sikre god tannhelse på sikt. Tannhelsetjenesten brukte i 2019 rundt 3400 timer til oppsøkende og utadrettet arbeid ved mer enn 700 helsestasjoner, barnehager, skoler, sykehjem, omsorgsboliger og kommunal helse- og omsorgstjeneste i regionens 23 kommuner. Samarbeidet med primærhelsetjenesten i kommunene er viktig for at fylkeskommunen skal lykkes med samfunnsoppdraget. Helsestasjoner, helsesøstre og kommunal helse- og omsorgssektor er viktige samarbeidspartnere for å støtte helsefremmende og forebyggende arbeid, men også for å formidle viktig informasjon om pasienter med særlige behov.

Forleng innkallingsintervaller hos barn og unge

Det viktigste tiltaket for å effektivisere sektoren uten å forringe tannhelsen i befolkningen er å forleng innkallingsintervallene hos tannfriske barn og unge. I 2020 startet sektoren et omfattende analysearbeid basert på tannhelsedata for alle tannklinikkene, nettopp for å gi behandlere bedre kunnskaper og data for å kunne identifisere hvilke pasienter som ikke er i risiko for å utvikle tannråte de nærmeste årene. Derigjennom kan gjennomsnittlige innkallingsintervaller økes uten å svekke tannhelsen i befolkningen. I 2019 var det kun 50 000 av 90 000 barn og unge med innkallingsintervaller i samsvar med nasjonale retningslinjer. 40 000 pasienter hadde for hyppig innkalling. På bakgrunn av dataanalyser må målet være at rundt 58-60 % av årskullene innkalles til undersøkelse og eventuell behandling, selv om vurderingen alltid skal være basert på den enkelte pasients tannhelsestatus.

Øke antall tannpleiere i forhold til tannleger

Mellom 70 og 80 % av pasienter som innkalles til kontroll i Vestfold og Telemark hvert år trenger ikke tannlegebehandling. Det innebærer at andelen tannpleiere i forhold til andelen tannleger bør samsvare med behandlingsbehovet. På basis av analysene som ble gjennomført i 2020 har sektoren allerede startet en justering av bemanningen slik at den blir tilpasset dagens behov. Dette vil kunne

resultere i viktige innsparinger i tannhelsesektoren.

Styrke lederkompetansen

Mangel på kvalifiserte søkere til lederstillinger er en utbredt utfordring i fylkeskommunal tannhelsetjeneste, ikke bare i vår region, men i hele landet. Årsakene til dette er vanskelig å identifisere, men det kan knyttes til familieforhold, partners arbeidssted og kanskje mest av alt; oppfatningen om at klinikkledere må ha bred og solid tannhelsefaglig kompetanse. Erfaring viser at klinisk mangfold, faglig oppdatering, utvikling og et sterkt og inspirerende fagmiljø er en forutsetning for å beholde dyktige medarbeidere. Fylkeskommunen skal iverksette tiltak for å trygge lederkompetanse og lederrekruttering i alle sektorer, også tannhelsesektoren. Flere av dagens klinikkledere har gjennomgått Kommunenes Sentralforbund og Helse- og omsorgsdepartementets Nasjonalt lederprogram for primærhelsetjenesten ved Handelshøyskolen BI, men tilgangen på plasser for tannhelsesektoren er begrenset, så ytterligere tilbud om kurs i ledelse er nødvendig.

Rekruttering av tannleger til små tannklinikker i distriktene

Rekruttering til enmannsklinikker og klinikker i distriktene er en betydelig utfordring. De fleste ønsker å jobbe ved større tannklinikker med sterke fagmiljøer og flere kollegaer, helst også spesialister. Yngre tannleger har et sterkt ønske om å jobbe i sentrale strøk i store og solide fagmiljø. Det har medført utfordringer både med rekruttering og stabilitet i klinikkleder-, tannlege- og tannpleierstillinger ved mindre tannklinikker, særlig i indre og øvre deler av Telemark. Det fører til uheldig gjennomtrekk ved flere klinikker, og pasienter opplever stadig bytte av tannhelsepersonell. Særlig eldre og voksne pasienter opplever dette som negativt.

3. Opplæring og folkehelse

Opplæring og folkehelse omfatter opplæring i videregående skole, arbeidsliv, oppfølging av fylkeskommunes ansvar etter folkehelseloven, karriereveiledning, oppfølgingstjenesten, pedagogisk-psykologisk tjeneste (PPT), voksenopplæring, pedagogiskstøtte, samt opplæring for barn og unge som er i institusjoner. Sektorområdet har også ansvaret for en folkehøgskole. I tillegg til ordinær videregående opplæring, legger sektoren også til rette for gjennomføring av privatisteksamener og formidler ungdom til opplæringskontrakter.

3.1. Ambisjoner

Det er politisk vedtatt at økt læringsutbytte, økt gjennomføring med planlagt kompetanse og økt livsmestring skal være overordnede mål for videregående opplæring i fylket. En overordnet ambisjon er at alle elever og lærlinger som er i stand til det, skal gjennomføre videregående opplæring med planlagt kompetanse som kan brukes for videre studier eller i arbeidslivet.

Sektoren er i gang med å utarbeide en strategisk plan som skal bidra i utviklingen av helsefremmende skoler og videreutvikle det brede folkehelsearbeidet i regionen. Skole og barnehage er arenaer der man når barn og unge uavhengig av sosial og kulturell bakgrunn. Det er en klar sammenheng mellom læring og god helse, og de virker gjensidig forsterkende. Skoler og lærebedrifter som systematisk arbeider for å fremme elevenes og læringenes helse, har langt større sjanse til å nå sektormålene økt læringsutbytte, økt gjennomføring med planlagt kompetanse, og økt livsmestring.

FNs bærekraftsmål 4 God utdanning, fremhever blant annet behovet for å sikre at alle jenter og gutter fullfører gratis og likeverdig videregående opplæring. I tillegg innebærer bærekraftsmålet at antall unge og voksne med kompetanse som er relevant for sysselsetting, anstendig arbeid og entreprenørskap skal betydelig økes (delmål 4.1 og 4.4). Fylkeskommunen skal sammen med kommunene, lærebedriftene, høyere utdanning og arbeidslivet utvikle gode overganger fra grunnskole til videregående skole og til høgskole eller arbeidsliv.

Under FNs bærekraftsmål 8 Anstendig arbeid og økonomisk vekst, fremheves det at andelen unge som verken er i arbeid eller under utdanning eller opplæring skal betydelig reduseres (delmål 8.6). Fylkeskommunen skal ha full oversikt over ungdom utenfor opplæring og arbeid, og tilby disse kompetansecfremmende tiltak som bidrar at de kommer raskt og mer forberedt tilbake til opplæring eller arbeid. Utenforskap skal forebygges ved blant annet å skape gode og inkluderende opplæringsarenaer. På trygge arenaer skal fylkeskommunen gi flest mulig av ungdommene i målgruppen tro på mulighetene for egen læring.

FNs bærekraftsmål 16 Fred og rettferdighet løfter blant annet fram at det må oppnås en betydelig

reduksjon i alle former for vold og overgrep og sikre inkluderende og medbestemmende beslutningsprosesser på alle nivå (delmål 16.1 og 16.7). Som en del av den nasjonale satsingen Program for folkehelsearbeid, skal den nye satsingen Sammen mot, utvikle nye tiltak for å forebygge vold og overgrep mot barn og unge. Vestfold og Telemark fylkeskommune ble i 2019 valgt ut som eneste fylket i landet til å få 9 mill. kr, fordelt over tre år, til å forebygge vold og overgrep. Videre er folkehelse og livsmestring, demokrati og medborgerskap og bærekraftig utvikling de tre tverrfaglige temaene i de nye læreplanene i den norske skolen som innføres fra 2020. Dette samsvarer godt med strategiplanarbeidet og arbeidet med helsefremmende skoler i Vestfold og Telemark.

Gjennomføring i videregående opplæring

I publiseringsåret 2020 har Statistisk sentralbyrå gjort noen endringer i statistikken for å forbedre statistikkens kvalitet. Dette innebærer at vi har to indikatorer på gjennomføring i videregående opplæring i en overgangsperiode. To viktige endringer i beregningsmetoden er:

1. Fra å beregne status innen fem år for alle utdanningsprogrammer, beregnes nå status innen fem år for elever som startet på et av de *studieforberedende utdanningsprogrammene* og status innen seks år for elever som startet på et av de *yrkesfaglige utdanningsprogrammene*.
2. Overgang fra bostedsfylke til skolefylke som regional dimensjon.

Den nye indikatoren for gjennomføring 5/6 år har derfor de nyeste gjennomføringstallene for kullet som startet for første gang i videregående opplæring i 2013.

Fullført og bestått etter 5 6 år	2011-2017	2012-2018	2013-2019
Snitt alle fylkeskommuner	78,6	80,1	80,7
Vestfold	77,5	79,4	80,0
Telemark	79,3	80,5	81,8

Tabellen viser gjennomføring videregående opplæring etter 5 og 6 år. Andel som fullførte og bestod med studie- eller yrkeskompetanse på normert tid, på mer enn normert tid eller med planlagt grunnkompetanse. Kilde: SSB

I en overgangsperiode beregner SSB også den tradisjonelle indikatoren, gjennomføring 5 år. For denne indikatoren beregnes status etter 5 år for alle elevene. Som tidligere er den regionale dimensjonen i denne beregningen bostedskommune ved fylte 16 år. Resultatet for denne indikatoren kan ikke sammenliknes med den nye indikatoren, som altså viser status for studieforberedende utdanningsprogram etter 5 år og for yrkesfaglige utdanningsprogram etter 6 år.

For indikatoren, gjennomføring 5 år, er de nyeste gjennomføringstallene for kullet som startet for første gang i videregående opplæring i 2014.

Fullført og bestått etter 5 år	2011-2016	2012-2017	2013-2018	2014-2019
Snitt alle fylkeskommuner	75,7	77,2	77,6	79,6
Vestfold	76,0	78,0	78,2	81,6
Telemark	77,3	78,2	79,0	79,6

Tabellen viser gjennomføring videregående opplæring etter 5 år. Andel som fullførte og bestod med studie- eller yrkeskompetanse på normert tid, på mer enn normert tid eller med planlagt grunnkompetanse. Kilde: SSB, beredskapstabeller (publiseres ikke, men deles med kommuner og fylkeskommuner i en overgangsperiode).

3.2. Omtale av sektorområdet

Rundt 2000 lærere i Vestfold og Telemark skal gjennomføre ca. en million undervisningstimer i 2021. Fylkeskommunen skal gi opplæring til ca. 20 000 ungdommer og 1500 voksne som kvalifiserer dem til videre studier eller arbeidsliv. Skolene innfører Fagfornyelsen med nye læreplaner for Vg1 skoleåret 2020/2021, og innføres videre for Vg2 skoleåret 2021/2022. Fylkeskommunen skal i 2021 fordele ca. 8 millioner kroner til program for folkehelsearbeid i kommunene, samt 3 millioner kroner til et prosjekt om forebygging av vold og overgrep. I tillegg skal fylkeskommunen fordele 12 mill. kr til Liv og Røre i barnehager, skoler og videregående skoler som et treårig prosjekt.

Det er en hovedmålsetting at denne positive utvikling i gjennomføringsstatistikken skal fortsette. Helt konkret innebærer ett prosentpoeng fortsatt vekst at ytterligere ca. 60 elever i ett årskull kan fullføre med bestått sluttkompetanse. Dette tilsvarer to fulle skoleklasser. Skoleåret 2019/2020 kontaktet Oppfølgingstjenesten 3102 ungdommer i Vestfold og Telemark, hvorav 1321 personer viste seg å være i målgruppen ungdom som har rett til videregående opplæring, men som verken er i opplæring eller arbeid.

I 2019 bestod ca. 2300 lærlinger fag- og svenneprøven i Vestfold og Telemark. Hvert år har regionen ca. 1800 nye søkere til lære plass, men ca. 600 av disse har ikke fått lære plass i utgangen av august-måned, og ca. 200 av disse har takket ja til alternativt vg3 løp. Fylkeskommunen samarbeider med mer enn godkjente lærebedrifter i over 100 bransjer for å levere kompetent arbeidskraft i regionen.

For opplæring og folkehelse er fylkeskommunens viktigste bidrag til regional utvikling å øke andelen som gjennomfører videregående opplæring, sikre at elever og lærlinger får økt læringsutbytte og økt opplevelse av livsmestring. Fylkeskommunen skal være en pådriver for kunnskapsbasert folkehelsearbeid i regionen, og fylkets 21 videregående skoler skal utvikles til å bli helsefremmende skoler.

Videregående skoler

De videregående skolene i Vestfold og Telemark fylkeskommune skal bidra til økt læringsutbytte og økt gjennomføring med planlagt kompetanse. Alle elever skal oppleve mestring og utfordringer. De skal

møte en skole som har høy kvalitet og gir den enkelte og samfunnet nødvendige forutsetninger for fremtidig velferd, verdiskaping og en bærekraftig utvikling. Skolene skal følge opp prinsippet om likeverdig og tilpasset opplæring for alle.

Sektoren skal bidra til å sikre tilgang på relevant kompetanse som møter etterspørselen i det regionale arbeidsmarkedet. Sektoren skal sammen med fylkeskommunens øvrige ressurser videreutvikle det tette samarbeidet med arbeids- og næringsliv. Selv med utfordringene som ligger i krafttaksprosjektet, så må yrkesfagenes rolle forsterkes.

Fylkeskommunen skal arbeide aktivt for å utvikle helsefremmende skoler, styrke elevens opplevelse av mestring og legge til rette for ungdomsmedvirkning. Skolen er en av samfunnets viktigste arenaer for å oppnå god folkehelse.

Høsten 2021 innføres det nasjonale skoleadministrative verktøyet Visma In School ved alle de videregående skolene i fylket. Systemet skal bidra til mer tid til pedagogisk arbeid, og at mindre tid må brukes til administrasjon. Visma In School vil også gi digital tilgang for foresatte og dermed styrke samhandlingen med elevenes foresatte.

Seksjon for inntak, eksamen og voksenopplæring

Gjennom arbeidet med inntak skal seksjon for inntak, eksamen og voksenopplæring legge til rette for måloppnåelse knyttet til fullført og bestått. Seksjonen skal bidra til en robust skolestruktur i det nye fylket, og bidra til en fordeling mellom yrkes- og studieforberedende programmer som ivaretar samfunnets behov for kompetanse. Seksjonen skal bidra til organisering og utvikling av lokalt gitt eksamen, gjennomføring av eksamener for privatister og gjennomføring av de praktiske fagprøvene.

Et viktig prinsipp i norsk utdanningspolitikk er livslang læring. Det bidrar både til å øke individets livskvalitet, gi større verdiskaping til samfunnet og øker fleksibiliteten i arbeidslivet. Fylkeskommunen skal utvikle et voksenopplæringstilbud som støtter opp under dette prinsippet. Det er et mål å få til bedre samhandling med kommunene gjennom avtale med en eller flere kommuner innenfor voksenopplæringen.

Seksjon for fag- og yrkesopplæring

Lærlingordningen er en viktig rekrutteringskanal for faglært arbeidskraft i regionen. Vestfold og Telemark har 1700 godkjente lærebedrifter. I 2019 besto om lag 2300 lærlinger fag- og svenneprøven i Vestfold og Telemark. Overgangen fra Vg2 på yrkesfaglige utdanningsprogram til opplæring i bedrift er en av de mest kritiske med tanke på økt gjennomføring, og dette vil være et prioritert innsatsområde i årene fremover.

Seksjonen skal bidra til at fylkeskommunen, partene i arbeidslivet, opplæringskontorene og lærebedriftene samarbeider for å sikre læreplass til elevene og lærlinger til bedriftene. Vestfold og Telemark fylkeskommune skal sikre at alle med grunnlag får læreplass.

Seksjon for pedagogisk støtte og utvikling

Seksjonen skal bidra til resultatoppfølging, pedagogisk støtte til skolene og utviklingsprosjekter som støtter opp under sektorens mål om å utvikle helsefremmende skoler. I tillegg har seksjonen ansvar for internasjonalisering, karriereveiledning og å følge opp minoritetsspråklige elever. Seksjonen vil ta ansvar for kompetanseutvikling som følger opp kravene i fagfornyelsen og som støtter opp under sektorens mål og ambisjoner.

Seksjonen skal være en sentral bidragsyter og støttespiller i den pedagogiske støtten og utviklingen av skolene. Seksjonen vil ha strategisk ansvar for oppfølging av profesjonsutviklingen i sektoren innenfor strategiplanens satsningsområder.

Seksjonen har også ansvar for lederutvikling i samarbeid med seksjon for sektorutvikling og sektorområdet HR, mestring og utvikling.

Seksjon for sektorutvikling

Seksjonen skal støtte sektorområdets interne arbeid, og støtte skolene i utvikling av felles praksis på områder som ledelse, administrasjon og økonomi i det nye fylket. Seksjonen forvalter den vedtatte budsjettfordelingsmodellen ut mot skolene, og sikrer oppfølgingen av politiske vedtak. I tillegg skal seksjonen utvikle et kunnskapsgrunnlag gjennom tall, statistikk og analyse som vil danne grunnlag for prioriteringer i skolene, for sektoren og for fylkeskommunen.

Seksjonen vil være sektorens sentrale miljø for utvikling av systematisk samhandling på tvers av sektorområdene i fylkeskommunen.

Seksjonen vil særlig følge opp og bidra til innføringen av Visma In School. Dette gjelder både innføringen av systemet på skolene, utvikling av felles praksis rundt verktøyet samt å hente ut gevinster som følger av systemet.

Seksjon for folkehelse og livsmestring

Seksjonens hovedoppgaver vil være å ivareta et kunnskapsbasert og systematisk folkehelsearbeid som kan bidra til å redusere sosiale helseforskjeller, fremme psykisk og fysisk helse og forebygge utenforskap. Sentrale oppgaver er å understøtte kommunens folkehelsearbeid og være en pådriver for det tverrfaglige folkehelsearbeidet blant andre aktører i fylket. Seksjonen skal også bidra til å utvikle helsefremmende skoler.

Seksjon Pedagogisk-psykologisk tjeneste (PPT)

PP-tjenesten skal sørge for at det blir utarbeidet sakkyndige vurderinger der loven krever det. Tjenesten skal også bistå skolene i arbeidet med kompetanseutvikling for å legge opplæringen bedre til rette for elever med særlige behov. PP-tjenesten skal ha fokus på systemrettede tiltak for utvikling av en inkluderende skole med henblikk på ulike behov for tilrettelegging.

PP-tjenesten er en uavhengig tjeneste som skal utrede og tilrå spesialundervisning for elever som ikke får tilfredsstillende opplæring gjennom skolens tilpassete opplæring. Den sakkyndige vurderingen er styrende for hvordan skolene skal organisere og utføre spesialundervisningen.

Seksjonen skal bidra til at våre videregående skoler får økt kompetanse med å tilrettelegge opplæringen, slik at flere elever opplever livsmestring, hindrer utenforskap og gjennomfører videregående opplæring.

Seksjon Oppfølgingstjenesten (OT)

Seksjonen skal ha oversikt over og tilby veiledning, oppfølging og kompetansefremmende tilbud til ungdom som er utenfor opplæring og arbeid. Målgruppen består av ungdom mellom 15-21 år som ikke har søkt, har takket nei, eller har avbrutt videregående opplæring. Målet er å få ungdommene tilbake til opplæring i skole/bedrift, eller i arbeid.

Seksjonen skal bidra i det frafallsforebyggende arbeidet med elever og lærlinger, og støtte opp om skolens og opplæringskontorenes arbeid rettet mot elevenes og lærlingenes motivasjon og mestring.

Seksjonen har et koordinerende ansvar og skal samarbeide med skolene, fag og yrkesopplæring, bedrifter, statlige og kommunale tjenester for å øke andelen tilbake til opplæring. Tiltak og prosjekter som har vist gode resultater skal prioriteres og ha fokus på kvalitet og utvikling, slik at vi i størst mulig grad kan forebygge fremtidig utenforskap.

Telemark fylkeskommune etablerte høsten 2018 Talenhuset i Skien i samarbeid med NAV Skien. Ansatte i Talenhuset er tilsatt i henholdsvis fylkeskommunen og NAV Skien, som veileder og aktiviserer ungdom utenfor opplæring og arbeid og/eller i ulike alternative opplæringstilbud.

Andre virksomheter

Budsjettområdet består av virksomhetene Kompetansebyggeren i Vestfold (KBV), Skolen for sosiale og medisinske institusjoner (SMI-skolen), og Sandefjord Folkehøyskole. KBV utfører voksenopplæring innenfor et utvalg utdanningsprogram. SMI-skolen ivaretar Vestfold og Telemark fylkeskommunes ansvar for å gi undervisning til barn og unge innlagt i helseinstitusjon eller bosatt i barneverninstitusjon. I tillegg er skolen alternativ opplærings-arena for videregående skoler i fylket.

Folkehøyskolen er eid av fylkeskommunen, men finansieres av elevbetaling og statsstøtte.

3.3. Prioriterte oppfølgingsområder

Gjennom opplæringsløpet må barn og unge i Vestfold og Telemark erfare mange overganger og skifter fra barnehage til grunnskole, så til videregående skole, og til slutt fra høyere utdanning til arbeidsliv. Tidlig innsats og et helhetlig og sammenhengende opplæringsløp, der kommunene, fylkeskommunen, lærebedriftene, høyere utdanning og arbeidslivet jobber sammen om god kvalitet i opplæringen og sikrer gode overganger, er avgjørende. Fylkeskommunen skal sammen med andre aktører forbedre overgangene mellom grunnskolen og videregående opplæring, og videre til studier eller arbeid.

Fylkeskommunen har en krevende skolestruktur sett i sammenheng med tilbudsstruktur, dimensjonering og økonomiske rammer. Regionale hensyn gir en mer kostbar drift, og gjør det krevende å etablere robuste tilbud og fagmiljøer.

Alle elever og lærlinger som er i stand til det, skal gjennomføre videregående opplæring med planlagt kompetanse som kan brukes for videre studier eller i arbeidslivet. Gjennomføringen innenfor yrkesfaglige studieprogram skal særlig styrkes og alle elever skal ha økt læringsutbytte.

Fokuset i videregående opplæring skal være å utvikle helsefremmende skoler.

Dette arbeidet påvirker alle arbeidsmåter i skolen og omhandler alle deler av skolens utviklings- og forbedringsarbeid. For at arbeidet skal bidra til reell effekt i forhold til å nå sektormålene, er det viktig at endringene forankres i skolen og blir varige. Arbeidet skal derfor integreres i de vedtatte satsningsområder, og være styrende for hvordan det arbeides med dem innen følgende fag og områder:

- Profesjonsutvikling
- Grunnleggende ferdigheter
- Digital kompetanse
- Matematikk
- Det 4-årige yrkesfagløpet
- Livsmestring

Fylkeskommunen skal innføre det nasjonale skoleadministrative verktøyet Visma In School for alle skoler høsten 2021, og videre følge opp innføringen av fagfornyelsen. Folkehelse og livsmestring, demokrati og medborgerskap og bærekraftig utvikling skal være tverrfaglige temaer i opplæringen.

4. Samferdsel, miljø og mobilitet

Vestfold og Telemark fylkeskommune har ansvar for å utvikle, drifte og vedlikeholde om lag 3100 km fylkesvei i den nye regionen. Fylkeskommunen håndterer til enhver tid omkring 100 utbyggingsprosjekter i ulike faser. 415 busser sørger for 16,7 millioner kollektivreiser årlig, og det er en klar ambisjon å øke antall kollektivreisende i årene fremover. Dette betinger at ikke bussruter og frekvens på avganger må ned som følge av krafttak. 6200 personer som grunnet funksjonshemming ikke kan benytte seg av ordinær kollektivtransport, er brukere av fylkeskommunens tilrettelagte transportordning (TT). En økt satsing på elektriske og autonome busser krever ny infrastruktur og teknologi slik at de blir attraktive og sikre alternativer for kollektivtransport. Fylkeskommunen skal sørge for velfungerende og trafikksikker infrastruktur basert på effektiv utbygging, forvaltning, drift og vedlikehold. Forenklinger og endringer i standardkravene til drift av eksisterende infrastruktur er nødvendig for at målsettingen om at mer av bevilgede midler skal gå til å løse prioriterte oppgaver og sikre at alle veibrukere opplever at vi får mest mulig igjen for pengene. Nye kontrakts- og samarbeidsformer vil utvikles og gradvis erstatte de etablerte løsningene de nærmeste årene. Dialog og samarbeid må vektlegges for å finne nye løsninger og metoder for sikre at vi kan bygge ut, drifte og vedlikeholde infrastruktur på en ressurseffektiv måte.

4.1. Ambisjoner

Utvikling og tilrettelegging for grønn mobilitet og bærekraftige løsninger innenfor samferdsel i tråd med FNs bærekraftsmål og nasjonale mål og føringer innenfor infrastruktur, kollektivtrafikk og mobilitetsutvikling er fundamentet for sektorens utviklingsfokus.

FNs bærekraftsmål 9 Innovasjon og infrastruktur, fokuserer blant annet på å utvikle pålitelig, bærekraftig og solid infrastruktur av høy kvalitet for å støtte økonomisk utvikling og livskvalitet med vekt på overkommelig pris og likeverdig tilgang for alle (delmål 9.1). Fylkeskommunen skal gjennom utvikling av miljøtilpassete transportløsninger basert på elektrisitet og biodrivstoff sørge for infrastruktur som tilrettelegger for effektiv drift og fremkommelighet for person- og godstransport.

FNs bærekraftsmål 11 Bærekraftige byer og samfunn, fokuserer blant annet på at alle har tilgang til trygge, lett tilgjengelige og bærekraftige transportsystemer til overkommelig pris, og bedre sikkerhet på veiene, særlig gjennom utbygging av offentlige transportmidler (delmål 11.2). Fylkeskommunen skal gjennom bedre kunnskapsgrunnlag optimalisere og målrette nye, smarte og kostnadseffektive kollektivløsninger også i distriktene.

FNs bærekraftsmål 13 Stoppe klimaendringene, fokuserer blant annet på å styrke evnen til å stå imot og tilpasse seg klimarelaterte farer og naturkatastrofer (delmål 13.1). Fylkeskommunen skal ved utbygging og oppgradering av vei og anlegg, sørge for at infrastrukturen kan stå imot et stadig tøffere vær som følge av klimaendringene.

Nye driftskontrakter skal kreve en gradvis innføring av klimavennlig drivstoff eller EL-drift. Innføringen må skje i takt med fylkeskommunens plan for 60 % kutt i klimautslipp innen 2030.

4.2. Omtale av sektorområdet

Strategi og utvikling

Seksjonen har ansvar for strategi og utviklingsarbeid innenfor samferdsel og mobilitet. I dette ligger langtidsplanlegging og porteføljestyling på fylkesvei, trafiksikkerhet, sykkel og gange, knutepunktutvikling, grønn og smart transport, overordnet planlegging, statlig infrastruktur, prosess for Nasjonal Transportplan, sekretariat for faglig nettverk, bypakke for Tønsberg-regionen og oppfølging av fylkesvei og kollektiv i Grenland.

Effektiv utnyttelse av investeringsmidler er avgjørende for mer utbygging av infrastruktur for gående, syklende og kollektivtrafikk. Vei og anlegg må samtidig stå imot tøffere vær som følge av klimaendringene. Gjennom nye verktøy for porteføljestyling av investeringsprosjekter skal det sikres langsiktig planlegging og utbygging. For å legge til rette for innovasjon og utprøving av nye teknologier i regionen er det nødvendig å være faglig oppdatert på grønn og smart transport.

Forvaltning

Seksjon for forvaltning utøver eierskapet til fylkesvegene og er ansvarlig for en areal- og vegforvaltning som ivaretar fylkeskommunens interesser. Dette omfatter å opprettholde vegkapitalen og verdiene som ligger i fylkesvegnettet. Trafiksikkerhet, fremkommelighet og miljøhensyn må balanseres. Vegtrafikken skal avvikles sikkert, effektivt og miljøvennlig.

En annen viktig oppgave er å bygge kompetanse og kapasitet til å veilede offentlige og private aktører og behandle saker på en effektiv måte i tråd med forvaltningslovens krav, slik at leveransene knyttet til formelle planprosesser og øvrige forvaltningssaker fremmer kommunenes utvikling.

Drift og vedlikehold

Seksjonen er ansvarlig for å ivareta all veikapital ved å bygge, drifte og vedlikeholde veier, bruer og konstruksjoner, tunneler, asfaltere samt alle elektrotekniske installasjoner og kommunikasjonsnettverk. Planmessig og systematisk drift og vedlikehold er god samfunnsøkonomi, og reduserer miljøbelastningen. God systematisk drift og vedlikehold av veinettet vil sikre investert kapital (unngå ytterligere økning i forfallet) og sikre trafiksikker og forutsigbar fremkommelighet for næringsliv og vegfarende. Ansvar for fylkeskommunen innenfor Drift og vedlikehold, er hjemlet i Vegloven der §10 eksplisitt viser at fylkeskommunen har et selvstendig ansvar for samfunnsikkerhet og beredskap relatert til vegnettet.

Drift og Vedlikehold innebærer både systematisk oppfølging og registrering av tilstanden på vegnettet, men det krever også ivaretagelse av en stor grad av uforutsigbarhet på administrativt og operativt plan. På vegnettet i fylket vårt opplever vi nå, og vil også i fremtiden oppleve, situasjoner med ekstremnedbør, ras og akutte situasjoner som er uforutsigbare og som krever at fylkeskommunen som vegeier kan imøtegå samfunnets forventninger til ivaretagelsen av sin rolle på samfunnsikkerhet. Dette krever spesialkompetanse og involverer mange fagområder.

Våre ambisjoner omfatter nytenkning og innovasjon, kunnskapsbygging om miljøvennlige metoder og prosesser. Vår målsetting for å oppnå dette er modernisering og forenkling av kontraktsformer der vi blant annet vil ta i bruk metoder innenfor digitalisering av aktiviteter og styringssystemer. Per 1.9.2020 har seksjonen ansvaret for åtte driftskontrakter på veg. Disse utgjøre til sammen en kontraktsportefølje på 1,7 mrd. kr. Kontrakter for drift og vedlikehold av vegnettet er flerårige kontrakter, fra to år til åtte år. Videre har seksjonen ansvaret for fire kontrakter for elektro og veglys, to bruvedlikeholdskontrakter, 3-årige kontrakter for vegoppmerking samt årlige kontrakter for asfalt. Antallet driftskontrakter for veg vil i 2021 endres til 11 kontrakter. Driftskontrakter for elektro og veglys reduseres fra fire til to.

Utbygging

Seksjon for utbygging er ansvarlig for gjennomføring av hoveddelen av utbyggingsprosjektene i fylkeskommunens prosjektportefølje. Fylkeskommunen håndterer til enhver tid om lag 100 prosjekter i ulike faser, fra planlegging iht. PBL til prosjektering og bygging, og de fleste av disse går over flere år. Prosjektporteføljen består av ulike utbyggingsprosjekter fra mindre punktutbedringer og oppgraderinger i veinettet til store utbyggingsprosjekter, både innenfor bypakkene og andre steder. Prosjektene skal gjennomføres på en ansvarlig og profesjonell måte, og seksjonen jobber aktivt med profesjonalisering av prosjektstyring både innenfor HMS, kvalitet, økonomi og fremdrift. Vi vil ha fokus på utvikling av gode kontrakter i dialog med bransjen og kontraktstrategi tilpasset det enkelte prosjekt. Det jobbes aktivt med digitalisering av alle prosjektfaser, blant annet gjennom videreutvikling av modellbasert prosjektering, og det gjennomføres vurderinger av ulike muligheter for reduksjon av klimagassutslipp fra vegbygging.

Kollektiv og mobilitet

Seksjonen har ansvar for drift og utvikling av kollektivtilbudet i regionen. Dette inkluderer det ordinære kollektivtilbudet med buss, taxi, ferge, lovpålagt skoleskyss, TT-ordningen og transportløyver. Driftsoppdraget gjennomføres med 60 ulike transportkontrakter. Seksjonen har også ansvar for markedsføring av mobilitetstilbudet og drift og teknologisk utvikling av systemer for billettering. Utvikling av grønn og smart transport i byene skal legge til rette for å ta en større andel av økningen i persontransporten gjennom et bedre kollektivtilbud til innbyggerne. Dette bygger blant annet på gjennomføring av tiltak påpekt i trafikkplaner og bypakker som allerede er utarbeidet.

Antall reiser pr innbygger har økt med over 11 % i Vestfold og Telemark de siste fem årene. Samtidig har antall rutekilometer pr innbygger økt med 2,7 % i samme periode. Årsaken til den positive utviklingen er blant annet at tilbudet er styrket i markeder med størst potensial for vekst.

Det skal satses på en fleksibel og kostnadseffektiv transportløsning i distriktene som møter kundenes reisebehov, og utnytter ledig kapasitet i transportsystemet. Ny teknologi må tas i bruk for å sikre en overgang til smart og grønn mobilitet og gode løsninger for informasjon og salg av billetter, slik at mobilitetstilbudet blir godt tilgjengelig for alle brukergrupper.

Sektorutvikling

Seksjonen består av flere fagfelt og har som ambisjon å være en bidragsyter for utvikling innenfor hele

samferdselsområdet. Dette gjelder hele prosessen fra konseptutvikling av veiprosjekter, via planlegging, prosjektering, bygging, drift- og vedlikehold til forvaltning av ferdig bygde anlegg.

Fagområdene som dekkes av seksjonen er anskaffelser, eiendom, juridisk, kommunikasjon og økonomi. Eiendom arbeider med planlegging av veiprosjekter, utfører grunnverv, landmåling og er ansvarlig for forvaltning av fylkeskommunal eiendom langs fylkesveier. Anskaffelser bidrar strategisk og praktisk i anskaffelsesprosessen, og særlig i forhold til innovative kontrakter. Juridisk arbeider med alle juridiske emner på samferdselsområdet slik som anskaffelser, entrepriserett, kontraktsrett, klagesaksbehandling, prosessrisikovurderinger og forberedelser til rettsaker, erstatning og generell jus. Kommunikasjon utvikler informasjon om prosjekter til pressemeldinger, prosjektsider på internett, sosiale medier, medieinnslag, informasjonsmøter, informasjon til innbyggere og generell medierådgivning. Økonomi administrerer budsjett- og økonomiske prosesser på samferdsel, samt er ressurspersoner innenfor økonomiske problemstillinger.

Seksjonen skal ha fokus på innovative anskaffelser, høy kvalitet på kontrakter, entrepriser og prosjektplaner da dette er essensielle faktorer for å unngå konflikter og for å fullføre prosjekter på avtalt tid og innenfor avklarte økonomiske rammer. Kommunikasjonsmessig er det viktig å være i forkant av saker og drive strategisk informasjon.

4.3. Prioriterte oppfølgingsområder

Hovedprioriteringen for fylkeskommunen er å sikre forutsigbar og trygg fremkommelighet for innbyggere og næringsliv på veiene og som kollektivreisende i den nye regionen. For å nå ambisjonene innenfor samferdsel og mobilitet er fylkeskommunen avhengig av et samspill med samfunnet for øvrig for å løse komplekse samfunnsutfordringer. Et slikt samspill vil være avhengig av at kommuner, næringsliv, universitet og andre som har interesse og ressurser, blir med i dette arbeidet.

Det har tatt tid å etablere en så kompleks organisasjon som det samferdsel er, og det er fortsatt områder som har utfordringer. Følgende er status og utfordringer fremover:

- Status for rekrutteringsprosessen er at det som følge av tilnærmet stans i rekruttering fortsatt mangler stillinger på flere av seksjonene, noe som går ut over både produksjon og kvalitet.
- I dag drifter og forvalter Statens vegvesen noen systemer og løsninger som fylkeskommunene har midlertidig tilgang til. På sikt må de aller fleste av disse systemene og løsningene erstattes med andre systemer og løsninger. Fylkeskommunen må utvikle systemer og programmer nødvendige for utvikling, bygging, forvaltning, drift og vedlikehold av vegene.
- Dagens kontraktsregime og forpliktelser skal endres over tid. Kontrakter som skal lyses ut i 2021 øker graden av byggherrestyringen i driftskontraktene på fylkesveg - som igjen medfører behov for å bygge opp intern kompetanse og antall ansatte. Etablering av en byggherreorganisasjon som setter fylkeskommunen i stand til å gjennomføre FT-sak 119/20 om økt byggherrestyring.
- Modernisere og forenkle kontraktstrukturer og kontraktsformer og bli oppfattet som en profesjonell part overfor andre kontraktsparter og leverandører.
- En arbeidsform med tverrsektorielt samarbeid vil være avgjørende for å løse samfunnsopdraget.

- Videreføre den positive utviklingen i kollektivtilbudet i byregionene og at det satses på en fleksibel og kostnadseffektiv transportløsning i distriktene som møter kundenes reisebehov og utnytter ledig kapasitet i transportsystemet.
- Utbyggingsprosjektene på fylkesveg skal gjennomføres i henhold til vedtatt politisk prioritering.
- Være faglig godt oppdatert om grønn og smart transport for å legge til rette for innovasjon og utprøving av nye teknologier på hele samferdselsområdet.
- Utøve politisk saksbehandling på en profesjonell måte, som grunnlag for politiske beslutninger slik at politikerne er godt rustet til å løse regionens utfordringer.

5. Samfunnsutvikling, internasjonalisering og klima

Sektor for samfunnsutvikling, internasjonalisering og klima har et koordinerende ansvar for fylkeskommunal tverrsektoriell innsats. Gjennom partnerskap, nettverk og internasjonal samhandling skal Vestfold og Telemark mobilisere brede kontaktflater mot både private, frivillige og offentlige aktører. Samfunnsutvikling, internasjonalisering og klima er nært knyttet til ambisjonene om verdiskaping gjennom grønn omstilling og samhandling for å løse komplekse samfunnsutfordringer.

5.1. Ambisjoner

Vestfold og Telemark fylkeskommune med sine 419 000 innbyggere fordelt på 23 kommuner, har komplekse utfordringer knyttet til klima, utenforskap og lav verdiskaping. Regional planstrategi er regionens viktigste, samlende verktøy for å løse utfordringene på tvers av aktører, sektorer og nivåer. I forslag til regional planstrategi er åtte av FNs bærekraftsmål prioritert, og til disse er det knyttet en utviklingsstrategi. Med denne prioriteringen er det lagt til grunn ambisjoner om å gjennomføre planer og tiltak som gir resultater for verdiskaping gjennom grønn omstilling i fylket.

Regionen har vedtatt mål om 60% reduksjon i klimagassutslipp innen 2030. Regionens klimabudsjett er utfyllende omtalt i et separat vedlegg til budsjett og økonomiplanen for 2021-2024. Det ambisiøse målet er vårt bidrag til at Norge når utslippsmålene i klimaloven. Etablering av karbonfangst og lagring (CCS) hos Norcem i Brevik gjennom prosjektet Langskip er avgjørende for å lykkes i å redusere klimagassutslippene tilstrekkelig. I tillegg vil både anleggs- og driftsfase gi tiltrengt verdiskaping for regionen vår. Prosjektet gir 1500 - 3000 årsverk i anleggsfasen og 170 arbeidsplasser i driftsfasen. En region med stolte tradisjoner i industrien har store muligheter for ny industri- og kompetansebygging med internasjonalt nedslagsfelt. Fylkeskommunen vil gi verdiskapingen ekstra fart og kraft gjennom Ringvirkningsprosjekt for CCS i Vestfold og Telemark. Prosjektet skal sørge for at sentrale samfunnsaktører bidrar til optimal utnyttelse av mulighetene CCS gir i regionen.

Grenland er ett av ni utvalgte byområder i landet som er i posisjon til å forhandle om en byvekstavtale. Det er en klar ambisjon for Grenland å inngå en avtale så raskt som mulig, og sektoren vil tilrettelegge for dette arbeidet.

Elektrifisering av industrien, næringslivet, havner, transport og private husholdninger forutsetter økt produksjon og bruk av fornybar energi. Fylkeskommunen skal kartlegge de regionale forutsetningene for økt produksjon for å legge til rette for den grønne omstillingen i energibruken. Det er et mål å påvirke sentrale myndigheter slik at det gis bedre rammeverk for kraftproduksjon.

Vann med god kjemisk og økologisk tilstand er svært viktig for friluftsliv, næringsliv, arts mangfold m.m. Fylkeskommunen skal gjennom sin rolle som vannregionmyndighet og i et bredt samarbeid med lokale og sentrale aktører, lede an i arbeidet med å sikre disse verdiene.

FNs bærekraftsmål peker på internasjonale utfordringer. Fylkeskommunen skal gjennom deltakelse i internasjonale organisasjoner, samarbeid og prosjekter gjøre fylket rustet til den nødvendige omstillingen.

5.2. Omtale av sektorområdet

Samfunnsutvikling, internasjonalisering og klima har til sammen 35 ansatte inkludert direktør.

Bystrategi Grenland og Bypakke Grenland

Bystrategi Grenland er et regionalt samarbeid om areal, transport og klima mellom kommunene Skien, Porsgrunn, Siljan og Bamble, Vestfold og Telemark fylkeskommune, Statens vegvesen, Jernbanedirektoratet og Fylkesmannen i Vestfold og Telemark. Sekretariatet for Bystrategi Grenland er lagt til fylkeskommunen. Direktør og bystrategisekretariatet skal ivareta fylkeskommunens koordinerende rolle på vegne av alle partene i samarbeidet. Sekretariatet består av en medarbeider som samarbeider med prosjektkontoret for bypakka.

Bystrategi Grenland samarbeider om oppfølging av felles vedtak og langsiktig strategisk arbeid, herunder Areal- og transportplan (ATP) Grenland, felles vedtatte temastrategier, Bypakke Grenland fase 1 og belønningsavtalen. Det jobbes nå for å få til en byvekstavtale med staten og legge det strategiske grunnlaget for videreføring av Bypakke Grenland.

Prosjektkontorets hovedoppgave er å tilrettelegge for gjennomføring av Bypakke Grenland fase 1 i samarbeid med kommunene. Den sentrale føringen for arbeidet er det årlige handlingsprogrammet for Bypakke Grenland som bygger på stortingsproposisjon 134 S (Samferdselsdepartementet 2015) og vedtas årlig i tre kommunestyre og fylkestinget.

Samfunn og plan

Seksjon samfunn og plan har ansvaret for regional planstrategi og utvikling og oppfølging av de regionale arealplanene. Vestfold og Telemark fylkeskommune skal som regional planmyndighet være en aktiv medspiller for attraktiv utvikling av byer-, tettsteder og distrikt. Seksjonen har ansvar for uttalelser til kommunale planer, og et medvirknings- og veiledningsansvar overfor kommunene som blant annet utføres gjennom planforum, kompetansenettverket Plan & utvikling og planportalen. Sekretariat og drift av det overordnede partnerskapet Bærekraftige Vestfold og Telemark, ligger til seksjonen.

Seksjonen har en viktig rolle i koordineringen av uttalelser til kommunale planer. Denne rollen innebærer ansvar for utarbeidelse av samhandlingsrutiner på tvers av organisasjonen, men også ansvar for å utvikle felles forståelse av rolleutøvelsen. Seksjonen har startet arbeidet med å arrangere prosessmøter hvor ulike sektorer inviteres. Kommuner vil også inviteres for å belyse deres behov og deres forståelse av våre ulike roller.

I 2019 sendte Vestfold og Telemark fylkeskommune ut over 600 planuttalelser og gjennomførte månedlige planforum med kommunene.

Klima, miljø og internasjonalisering

Seksjonen har faglig ansvar for klima og miljø, internasjonalt samarbeid, vannforvaltning og drifter Klima- og energinettverket. Fylkeskommunen deltar i flere EU-prosjekter, internasjonale organisasjoner og nettverk for internasjonalt samarbeid. Seksjonen leder Ringvirkningsprosjekt for CCS i Vestfold og Telemark og deltar i en rekke andre utviklingsprosjekter blant annet knyttet til fornybare energiformer. Seksjonen koordinerer fylkeskommunens egen klimarapportering og skal samordne dette også på samfunnsnivå. Som vannregionmyndighet har fylkeskommunen ansvar for ti vannområder. Seksjonen har ansvar for det administrative arbeidet og samarbeider med blant andre kommuner og sentrale myndigheter.

5.3. Prioriterte oppfølgingsområder

Regional planstrategi vedtas i desember 2020. Planstrategien skal følge opp gjennom utarbeidelse av planer, strategier og handlingsprogram. I planstrategien er antallet planer redusert, og innsatsen rettes i større grad inn mot strategier og konkrete tiltak.

Partnerskapet bærekraftige Vestfold og Telemark skal iverksettes gjennom møter og partnerskapskonferanse. Sekretariatet ligger i sektoren. Aktivitet og innsatsområder vil utvikles i nær dialog med medlemmene og tverrsektorielt i fylkeskommunen.

Ringvirkningsprosjekt for CCS i Vestfold og Telemark er et viktig virkemiddel for å realisere mulighetene for verdiskaping basert på karbonfangstprosjektet hos Norcem. Prosjektet settes i gang i januar 2021 og går ut valgperioden.

Arbeidet med å kartlegge regionale forutsetninger for produksjon av fornybar energi er høyt prioritert. Det utarbeides en prosjektplan for arbeidet som legges frem for politisk behandling.

Klima- og energinettverket blir en sentral møteplass på tvers av sektorer, og en viktig gjennomføringsarena for prosjekter som skal bidra til å få ned regionens klimagassutslipp. Nettverket utvikler aktivitetsplan sammen med medlemmene og prioriterer innsatsen for 2021.

Arbeidet med vannforvaltningsplaner pågår i hele landet og følger felles fremdrift. Vannet kjenner ingen grenser, og nært samarbeid med andre vannregionmyndigheter er avgjørende. Regional vannforvaltningsplan 2022-2027 skal på høring og vedtas i 2021.

6. Næring, innovasjon og kompetanse

For å møte regionens utfordringer, må fylkeskommunen jobbe innovativt, positivt forsterkende og resultatorientert for å bygge opp under regionens fortrinn i alle deler av fylket. Metode- og tiltaksutvikling gjennom kompetanseprogrammet Jobbe smartere sammen og Smart spesialisering som metode for næringsutvikling, kan være gode eksempler på dette. Fylkeskommunen har fått overført nye oppgaver for å styrke arbeidet for bedre integrering, og oppgaver rettet mot utvikling av næringsliv og landbruk. Fylkeskommunen bygger derfor opp et helt nytt område for helhetlig tilnærming til kompetanseutvikling, inkludering, integrering og verdiskaping.

6.1. Ambisjoner

I arbeidet med Regional Planstrategi (RPS) har sektoren definert særlig prioriterte innsatsområder. Det representerer målsettinger som skal prege sektorens innsats der fylkeskommunen kan utgjøre en forskjell. I dette arbeidet er sektorens viktigste redskap å fremme samhandling mellom relevante aktører for en best mulig samordnet innsats i politikk, planlegging og gjennomføring. Den viktigste ambisjonen er å bli en troverdig og tillitsbasert tilrettelegger for slikt samarbeid. Hovedoppgaven til fylkeskommunen er å sette strategisk retning som samsfunnutvikler, videreutvikle samhandlingen i partnerskapet mellom næringsliv, kompetansemiljøer og offentlige virkemiddelaktører. Næringsutvikling skal finansieres gjennom regionale midler samt understøtte «de gode hjelperne» i sitt næringsutviklingsarbeid.

Næringslivet, kompetansemiljøer og kommuner samt andre offentlige aktører skal merke at fylkeskommunen utnytter vekstpotensialet innenfor grønn verdiskaping, og legger til rette for arbeid og inkludering i lys av de prioriterte bærekraftsmål. Sektor for Næring, innovasjon og kompetanse har ansvar for å utarbeide to strategier; strategi for kompetanse og strategi for næring, innovasjon og forskning.

6.2. Omtale av sektorområdet

Sektorområdet næring, innovasjon og kompetanse inneholder fagområdene næringsutvikling og entreprenørskap, kompetanse og inkludering, fagskolen og karrieresenteret. Til sammen utgjør sektorområdet 36,2 årsverk.

Næringsutvikling og entreprenørskap

Regionen ønsker å nå mål for verdiskaping og sysselsetting som minimum ligger på landsgjennomsnittet. For å understøtte dette vil seksjon for næringsutvikling og entreprenørskap prioritere egen innsats og samhandling med partnerskapet mot 1) forskning, utvikling og innovasjon 2) relevant kompetanse, 3) økt eksport i næringslivet og 4) videreutvikling av regionen som attraktivt næringsområde.

Dette kan best nås ved å spisse regionens kompetanse for næringsutvikling mot forskning og utvikling (FoU), entreprenørskapssatsing, vekst i eksisterende bedrifter og bedriftsnettverk/klynger. Innsatsen rettes mot FoU fordi det ofte er en forutsetning for både forsknings- og forretningsbasert innovasjon i små og store bedrifter, privat og offentlig virksomhet. Entreprenørskap er viktig for framtidig verdiskaping, mens vekst i bedrifter raskest vil kunne gi økt verdiskaping av betydning. I tillegg legges det ressurser i nettverk og klynger da deling av kompetanse og teknologi er effektivt for å øke næringslivets konkurransekraft – gjerne på tvers av bransjer og teknologier og i tett samhandling mellom næringsliv, offentlig sektor og kompetansemiljø.

Sektoren arbeider for at regionen skal fremstå som et foretrukket næringsområde. Da er det også avgjørende å tiltrekke regional, nasjonal og internasjonal investorkapital til grønn omstilling og ny grønn verdiskaping. Dette forutsetter at regionens fortrinn er godt definert og løpende vil bli markedsført.

Seksjonens oppgaver ligger innenfor fire hovedområder:

- **Sette strategisk retning** gjennom å ta samfunnsutviklerrollen i regionale strategiprosesser der forutsigbarhet og avveining mellom interesser fra næringsliv og forvaltning er i fokus. Det iverksettes ved inngangen til 2021 en prosess for utarbeidelse av strategi for fylkets næringsutvikling gjennom forskning, innovasjon og økt verdiskaping. Strategien vil favne bredt, men også ha et særlig fokus på reiseliv og landbruk.
- Videreutvikle samhandlingen i **partnerskapet** mellom næringsliv, kompetansemiljøer og offentlige virkemiddelaktører. Dette omfatter kommuner, fylkesmann, akademia, næringsforeninger, arbeidslivets organisasjoner og andre offentlige aktører med grenseflate til næringslivet
- **Finansiære næringsutvikling** gjennom regionale midler og landbruksmidler. Sektorens prioriteringer skal tydelig reflekteres i kommende oppdragsbrev til virkemiddelaktører og i tilsagnsbrev til støttmottakere
- Understøtte **«de gode hjelperne»** i sitt næringsutviklingsarbeid. Dette omfatter kommuner, etablererveiledere, gründerhus, næringshager, inkubatorer, virkemiddelaktører og bedriftsnettverk/klynger

Kompetanse og inkludering

Regionen ønsker å nå mål for verdiskaping og sysselsetting som minst ligger på landsgjennomsnittet. For å understøtte dette vil seksjonen for kompetanseutvikling og inkludering prioritere innsatsområder som er med på å:

- Styrke verdiskaping og innovasjonsevne
- Sikre bedre sammenheng mellom arbeid og kompetanse
- Motvirke utfordringer knyttet til utenforskap

Seksjonen skal i 2021 ha særskilt fokus på samfunnsutviklerrollen og kompetansestrategien. Dette skal blant annet vises innenfor integreringsområdet, fagskoleforvaltningen og karriereveiledningsfeltet. Seksjonen skal bidra til å styrke innsatsen og den helhetlige tilnærmingen til nærings- og kompetanseutvikling for å redusere utenforskap og gi økt verdiskaping. I forbindelse med regionreformen og overføring av regionale oppgaver innenfor integreringsfeltet fikk seksjonen et utvidet ansvar for integreringsarbeidet i regionen. De nye oppgavene innebar ansvar for kapasitetsstyringen i

bosettingsarbeidet, hvor fylkeskommunen skal vurdere og anbefale til Nasjonalt utvalg hvor mange flyktninger som bør bosettes i kommunene iht. nasjonale bosettingskriterier. Seksjonen fikk også ansvaret for å forebygge negativ sosial kontroll, tvangsekteskap og kjønnslemlestelse gjennom å bygge nettverk, dele kompetanse og samarbeide med relevante myndigheter og andre aktører på regionalt og kommunalt nivå. I tillegg fikk seksjonen en sentral rolle i arbeidet med veiledning og kompetanseheving av kommunene samt regional oppfølging av frivillighet og samfunnsdeltakelse.

Fra 2020 ble det en økt forventning til fylkeskommunen om å styrke tilbudet om karriereveiledning til nyankomne innvandrere, seksjonen kommer til å være en viktig regional aktør for å bidra til løsninger som støtter opp under kontinuerlig karriereveiledning og livslang læring. Fremover vil seksjonen jobbe målrettet for å videreutvikle kompetansemiljøer innenfor sektorens kjerneområder. Disse miljøene skal være et tilbud til våre samarbeidspartnere som for eksempel kommunene, hvor de kan hente oppdatert kunnskap og kompetanseheving. Seksjonen vil også fremover ha et særskilt ansvar for koordinerende arbeid på tvers av sektorene innenfor inkluderingsperspektivet.

6.3. Prioriterte oppfølgingsområder

Vestfold og Telemark har et stort potensial for styrket bærekraftig verdiskaping. Den teknologiske kompetansen som er nødvendig for å videreutvikle miljø- og klimavennlig produksjon, produkter og nye forretningsmodeller er relevant og av høy kvalitet. Næringsgrunnlaget er variert og kan gi grunnlag for innovasjon innenfor og på tvers av bransjer. På viktige områder er samarbeidet mellom næringsliv, kompetansemiljøer og offentlige virkemiddelaktører tett og har potensial for videre utvikling. I regionen er det også sysselsettingsintensive næringer som rekrutterer ufaglært arbeidskraft, og det finnes kompetanse og kapasitet til å styrke personer utenfor utdanning og arbeid sine muligheter til å delta i arbeidslivet.

Det er en forventning om at sektoren skal jobbe innovativt, tydelig og resultatorientert. Å sette en ny standard for arbeidsform og tverrsektoriell samhandling internt er en utfordring. Det samme gjelder for kommunikasjon og samhandling eksternt der nye arbeidsmetoder kan kompensere for geografiske avstander. Rollen som samfunnsutvikler for kompetanse- og næringsutvikling skal ivaretas i distrikter, tettsteder og byer. Næringslivet og kommunene skal oppleve et mer samordnet virkemiddelapparat. Fylkeskommunen har en særdeles viktig oppgave i evaluering av resultateffekter som grunnlag for nye prioriteringer.

Forskning, utvikling og innovasjon (FoUI)

FoUI-utgiftene i næringslivet i Vestfold og Telemark er høyere enn det næringsstrukturen skulle tilsa. Det er et godt utgangspunkt for økt verdiskaping gjennom grønn omstilling. Likevel ser vi som prioritert oppgave for sektoren å legge til rette for økt forsknings- og forretningsdrevet innovasjon i tett samarbeid med akademia og regionalt/nasjonalt virkemiddelapparat.

For å øke regionens relativt lave utdanningsnivå er det samtidig prioritert å stimulere til næringslivets deltakelse i videre- og etterutdanningstiltak. Avgjørende da er å støtte opp om universitets (USN), fagskolenes og andres aktørers næringslivsrelaterte aktiviteter. Videre er det viktig å stimulere til høyere utdanning på master- og doktorgradsnivå.

Fylkeskommunens handlingsrom gjennom operativt ansvar for Forskningsrådets program FORREGION og Regionalt forskningsfond Vestfold og Telemark, søkes styrket i 2021. Dette sammen med fylkeskommunens oppdragsgiveransvar for Innovasjon Norge og SIVA gjør at fylkeskommunen kan sette tydeligere retning for FoUI-innsatsen i regionen.

Partnerskapets felles innsats for økt verdiskaping

Vestfold og Telemark scorer lavt i det nasjonale verdiskapingsmesterskapet. Dette handler både om utenforskap og en næringsstruktur med overvekt av bransjer med lav verdiskaping. Med en velferd som i stor grad påvirkes av skatteinntekter, så gir dette regionen utfordringer. Utfordringer som ikke fylkeskommunen alene kan endre og der samhandling med partnerskapet vurderes som avgjørende for å nå felles mål om bedre resultater.

Sektoren søker å forsterke det tette samarbeidet med kommuner, virkemiddelaktører og nærings- og arbeidslivsorganisasjoner. Der partnerskapet kan enes om felles mål, vil aktørenes respektive innsatser kunne forsterke hverandre. Derfor er etablering av tematisk nettverk innen næringsutvikling og kompetanse høyt prioritert i 2021. Videre vil sektoren fortsette å rette tilskuddsordninger slik at disse understøtter fylkeskommunens prioriteringer for økt verdiskaping gjennom grønn omstilling, og stille tydelige krav til dette i sine utlysninger av midler i 2021 innen 1) entreprenørskap 2) innsats for vekstbedrifter og 3) nettverk/klynger. Tilskuddsordningene ses i en tverrsektoriell sammenheng og som et komplement til det øvrige virkemiddelapparatets mange ordninger.

Bærekraftig utvikling og utnyttelse av regionens naturbaserte ressurser

Regionen har grunnlag for å høste mer av rike naturressurser ved bruk av teknologi og kompetanse.

- Fylkets landbruksarealer gir forutsetninger for høy matproduksjon samt videreforedling av frukt-, grønnsaks- og kjøttproduksjon i liten og stor skala
- Fylkets mineralressurser danner både grunnlag for ulik industriell produksjon og er viktige råstoff for etablering og vedlikehold av infrastruktur i regionen. Mineralressursene vil også i fremtiden være essensielle som råstoffer for en grønnere verdiskaping lokalt, nasjonalt og internasjonalt. Regiongeologen i fylkeskommunen samarbeider med stat, kommuner, industri og forskningsinstitusjoner.
- Fylkets store vannressurser kan anvendes til produksjon av miljøvennlig energi og industriproduksjon
- Fylkets rikholdige opplevelse- og reiselivsdestinasjoner er attraktive for alle, ikke minst norske mer kortreiste turister i tider med begrensninger i internasjonal mobilitet

Arbeid og Inkludering

Fra 2020 fikk sektoren oppdrag med å bygge opp et helt nytt område for helhetlig tilnærming til kompetanseutvikling, inkludering, integrering og verdiskaping. Erfaringer fra 2020 viser at samarbeid med sentrale aktører og det å sette av tid til tett dialog og samhandling, har gitt resultater i form av næringsrelevante utdanningstilbud og kurs.

Det å skape flere arbeidsplasser og å øke sysselsettingen er avgjørende for å begrense utenforskap, fremme integrering og bedre folkehelsen i regionen. Vestfold og Telemark har utfordringer med sosiale helseforskjeller, psykiske plager og mange som står utenfor arbeid og utdanning, særlig blant unge og innvandrere. Vi vet at de mellom 16 og 25 år som står utenfor utdanning og arbeid er særlig utsatt for å havne varig utenfor arbeidslivet. Statistiske tall fra de siste tre årene viser at

arbeidsledigheten er mer enn tre ganger så høy blant innvandrere som i den øvrige befolkningen i regionen. Deltakelse i arbeidslivet blir av mange sett på som den viktigste veien til god integrering. Fylkeskommunen har et ansvar for å forebygge og hindre rasisme og diskriminering i vårt samfunn.

Vi har foreløpig ikke sett de varige konsekvensene av koronapandemien for vår region, men de siste tallene fra NAV Vestfold og Telemark viser at kompetanseheving er den viktigste enkeltfaktoren for å endre status fra arbeidsledig til i arbeid.

Regionens kompetansebehov

Et viktig prinsipp i norsk utdanningspolitikk er livslang læring. Det bidrar til større verdiskaping i samfunnet og øker fleksibiliteten i arbeidslivet. Dette prinsippet understøtter flere av FNs bærekraftsmål, og gir grunnlag for utforming av opplæringstilbudene i regionen. Ifølge NHOs kompetansebarometer har bedriftsstørrelse stor betydning for hvilket kompetansebehov bedriftene har. Før koronapandemien oppga halvparten av bedriftene med færre enn ti ansatte å ha et udekket kompetansebehov, mot 70% blant bedrifter med flere enn 250 ansatte. I NHOs kompetansebarometer for 2019 fremkom det at regionens medlemsbedrifter hadde tapt kunder eller markedsandeler som konsekvens av at de mangler nødvendig kompetanse. Bedriftene meldte om et spesielt stort behov for kompetanse fra yrkesfaglig videregående opplæring eller fra fagskole.

Fagskolene, sammen med Universitetet i Sørøst-Norge (USN) vil være viktige verktøy for å svare opp arbeids- og næringslivets behov i regionen. Fagskolene har en omstillingsevne hvor de raskt kan tilpasse seg samfunnets endringer, og USN tilbyr bærekraftige utdanningstilbud. Både USN og fagskolene har fagtilbud som er utviklet i interaksjon med arbeidslivet.

Fylkeskommunen er eier av Fagskolen i Vestfold og Telemark, Karrieresentrene i Vestfold og i Telemark og skal i tillegg forvalte fagskoletilbudet i hele regionen. I statsbudsjettet for 2021 anslås det at Vestfold og Telemark fylkeskommune tildeles et øremerket tilskudd på 91,1 mill. kr til fagskoleforvaltning, noe som er en økning på 34% fra året før. I 2021 vil fylkeskommunens samfunnsutviklerolle innenfor kompetansefeltet prioritere høyere yrkesfaglig utdanning (fagskoleutdanning), karriereveiledning og digital kompetanseutvikling. Oppdatert kunnskapsgrunnlag og intern samhandling med sektor for opplæring og folkehelse skal utnyttes som et strategisk fortrinn for kompetanseutvikling i regionen. Videre utvikling av regionens fagskoler vil kunne styrke fylkeskommunen som kompetanseaktør også etter videregående opplæring. Særlig vektlegging av nettbaserte opplæringsløp sammen med fylkeskommunenes egne miljøer for nettbasert opplæring vil være avgjørende.

Vestfold og Telemark fylkeskommune skal utvikle en regional kompetanseplan og strategi som skal bedre balansen mellom tilgang på kompetent og relevant arbeidskraft på den ene siden og etterspørsel fra arbeidslivet på den andre. Fylkeskommunen skal også etablere Nettverk for Verdiskaping og kompetanse hvor hensikten er å legge bedre til rette for regionalt samarbeid mellom ulike nærings- og kompetanseaktører.

Opprusting av digital infrastruktur i samarbeid med kommunene

Tilgang til bredbånd er en forutsetning for digital samfunnsdeltakelse og verdiskaping i hele regionen. Til tross for god utbyggingstakt de siste to år er det fortsatt områder i små og store kommuner uten god dekning. Eksisterende tilskuddsordning med formål å stimulere kommunene til utbygging av digital infrastruktur videreføres med følgende lokale prioriteringer for 2021:

- Områder med høy enhetspris og lite lønnsomme prosjekter

- Bygging av varig infrastruktur

Strategisk satsing på digital infrastruktur er et avgjørende konkurransefortrinn for vekst og utvikling i fylket. Det forutsettes at ordningen gjennomføres i tett samhandling med kommunene.

7. Vestfold og Telemark +

Utviklingsenheten Vestfold og Telemark + skal styrke fylkeskommunens rolle som en relevant og innbyggernær samfunnsutvikler gjennom å levere kunnskapsoppsummeringer, analyser og statistikk av høy kvalitet. Vestfold og Telemark + skal videreutvikle og digitalisere kunnskapsgrunnlaget “Ditt og mitt Vestfold og Telemark – et kunnskapsbilde i utvikling”. Ambisjonen er å gjøre kunnskap om regionen Vestfold og Telemark tilgjengelig for både politikere, innbyggere, kommuner, næringsliv og samarbeidspartnere. Gode analyser som peker på utviklingstrender, utfordringer og muligheter er viktige når fylkespolitikkerne skal utforme politikk og prioritere hvilke mål og virkemidler politikken skal tuftes på. Regionreformen og fylkeskommunens tydeliggjorte samfunnsutviklingsoppdrag gir anledning til å se fylket i en større sammenheng, og bærekraftsmålenes betydning i arbeidet med å skape nye og fremtidsrettede løsninger henger nøye sammen med behovet for et solid kunnskapsbilde som utgangspunkt for å målrette innsatsen videre.

7.1. Ambisjoner

Bærekraftsmålene som rammeverk for kunnskap

FNs bærekraftsmål utgjør et felles rammeverk for å strukturere kunnskap om lokal og regional status, utfordringer og muligheter. En hovedoppgave for Vestfold og Telemark+ vil være å videreutvikle kunnskapsgrunnlaget “Ditt og mitt Vestfold og Telemark – et kunnskapsbilde i utvikling” med en analytisk bredde og dybde som er tilpasset både lokal og regional kontekst. Dette vil danne grunnlag for den målrettede innsatsen som vi er forpliktet til gjennom Agenda 2030. Fylkeskommunen har ved flere anledninger fått innspill fra kommuner, statlige aktører og andre samarbeidsparter om hvordan fylkeskommunen kan ta en rolle for å utvikle verktøy og analyser som er relevante og nyttige. Det finnes mye tilgjengelig informasjon, men det er et ønske om å samle den, samt å presentere analyser og fortolkning av tilgjengelige tall og fakta.

Det er fylkesrådmannens ambisjon at kunnskapsgrunnlaget skal videreutvikles til en felles kunnskapsbank for alle aktører i vår region. Kunnskapsgrunnlagets analyser skal, både gjennom tekst og forenklete, visuelle fremstillinger, beskrive sammenhenger mellom utviklingstrekk og samtidig forsøke å belyse hva vedtatt regionalpolitikk har betydd. Analysene bør peke på utfordringer og muligheter for videre utvikling av regionalpolitikken.

Bærekraftsmålene som rammeverk for måling

Norge har forpliktet seg til å oppfylle FNs bærekraftsmål og regjeringen legger til grunn at fylkeskommuner og kommuner bidrar i dette arbeidet. Gjennom jevnlig rapportering til FN skal utviklingen, så langt det er mulig, måles ved hjelp av nasjonale datakilder og statistikk. FN oppfordrer landene til å ha nasjonale indikatorer som et supplement til de globale indikatorene. Statistisk sentralbyrå har publisert nasjonale indikatorer for bærekraftsmålene. Også på fylkeskommunalt og

kommunalt nivå er det behov for å utvikle indikatorer for å kunne vurdere bidragene til å oppfylle bærekraftsmålene. Indikatorene bør baseres på data som ivaretar kvalitetskriterier for offisiell statistikk og gjennom målinger som gjentas over tid. Vestfold og Telemark+ skal bidra til å utvikle gode indikatorer for å måle i hvilken grad fylkeskommunen oppfyller FN's bærekraftsmål. I dette arbeidet kan det være aktuelt med samarbeid både lokalt, regionalt og nasjonalt. Der det ikke er mulig å utvikle gode indikatorer, må det vurderes om relevant forskning eller analyser kan belyse det aktuelle området.

7.2. Omtale av sektorområdet

Vestfold og Telemark+ er en utviklingsenhet som har 7 fast ansatte rådgivere med kompetanse og erfaring fra arbeid i offentlig forvaltning og privat sektor, og med komplementær fagkompetanse blant annet innenfor forskning, analyse, statistikk, metode, virksomhetskommunikasjon, prosessledelse og kompetanse på bruk av geodatainformasjonssystemer (GIS).

Vestfold og Telemark+ jobber nært opp mot fylkesrådmannen og øverste ledergruppe, og er organisasjonsmessig plassert som en del av fylkesrådmannens stab. Enheten skal samhandle tett med sektorene og utviklingsenhet for brukermedvirkning, digitalisering og kommunikasjon når det gjelder analyseoppdrag, der Vestfold og Telemark+ skal ivareta et helhetlig perspektiv og sikre høy kvalitet på analysearbeidet, mens sektorene skal bidra med viktig fagkunnskap i analysene.

Vestfold og Telemark+ skal bidra til økt utviklingsorientering og gjennomføringskraft i fylkeskommunens rolle som samfunnsutvikler. Utviklingsenheten skal gi politisk nivå et best mulig kunnskapsgrunnlag for politikkutvikling og politiske prioriteringer, samt styrke ledergruppens samlede strategiske kapasitet. For å lykkes med dette må Vestfold og Telemark+ følge med på utviklingstrender i regionen og utvikle analysene på bakgrunn av dette. Gjennom innhenting av innspill og kunnskap fra eksterne samarbeidspartnere og interessenter vil analysenes relevans styrkes.

Fylkeskommunens kartlegging av bruk av GIS avdekket organisasjonens muligheter og behov og viste at det er et potensiale for å videreutvikle bruken av GIS både i saksbehandling, i kartløsninger ut mot eksterne samarbeidspartner, til analytiske formål og i visuell fremstilling av analyser. Arbeidet med en Geodatastrategi for Vestfold og Telemark fylkeskommune og et internt fagnettverk skal bidra til at GIS utnyttes.

7.3. Prioriterte oppfølgingsområder

Samhandling internt og eksternt

Utviklingsenheten Vestfold og Telemark+ ble etablert i 2020, og utarbeider analyser av høy kvalitet. Organiseringen som utviklingsenhet legger tilrette for en sektorovergripende samhandling i analysearbeidet. Samhandlingen med sektorene skal utvikles videre, både i det generelle kunnskapsarbeidet og i forbindelse med prosjekter. Vestfold og Telemark+ vil delta på relevante eksterne samhandlingsarenaer, både med formidling av kunnskap og for å sikre dialog og forankring i arbeidet med å utvikle relevant kunnskap om regionen. Enheten skal også delta i samarbeidet med Universitetet i Sørøst-Norge under avtalen «Kunnskapsbasert regional utvikling» for å bidra i arbeidet med økt

innenforskap, grønn verdiskaping gjennom nyskaping, sterk arbeidslivsintegrering og kompetansemobilisering.

Videreutvikle «Ditt og mitt Vestfold og Telemark – et kunnskapsbilde i utvikling»

Vestfold og Telemark+ skal videreutvikle kunnskapsgrunnlaget «Ditt og mitt Vestfold og Telemark – et kunnskapsbilde i utvikling» i samarbeid med interne sektorer og eksterne samarbeidspartnere. Det innebærer å vurdere behovet for utvikling av innholdet både i bredde og i grundigere analyser av utvalgte områder, samt å oppdatere eksisterende kunnskap. Kunnskapsgrunnlaget videreutvikles med FNs bærekraftsmål som rammeverk. I 2021 vil enheten blant annet arbeide med dybdekunnskap om verdiskapingen i regionen, dybderapport om kompetanse i regionen, bidra inn i ringvirkningsprosjektet for CCS i Vestfold og Telemark og i gjennomføring og analyser knyttet til Ungdataundersøkelsen 2021 samt en befolkningsundersøkelse i regionen.

Digitalisere og popularisere Ditt og mitt Vestfold og Telemark – et kunnskapsbilde i utvikling

Vestfold og Telemark+ skal i 2021 arbeide med å gjøre kunnskapsgrunnlaget med tilhørende analyser tilgjengelig i digitalt format på fylkeskommunens nettsider. Arbeidet ses i sammenheng med prosjekt om lagring og samling av data i en fylkeskommunal datasjø. Gjennom digitaliseringsarbeidet skal det arbeides for at både analyser og relevant statistikk gjøres tilgjengelig både for interne brukere og eksterne brukere, for eksempel kommuner. Som en viktig del av oppdraget skal komplekse sammenhenger fremstilles i lettfattelig format.

Utvikle bruk av geoinformasjonsystemer (GIS)

Det er etablert et fagnettverk for GIS-brukere med hensikt om å utvikle bruken av geografisk informasjon, kart og karttjenester i Vestfold og Telemark fylkeskommune. Utgangspunktet vil være behov som organisasjonen meldte inn i behovskartleggingen som ble gjennomført i 2019. Første steget blir å sette opp et system for bruk og forvaltning av kart og kartdata, og bygge kompetanse i løsningen. I løpet av 2021 skal det kunne tilbys aktuelle kart og karttjenester til oppgaveløsning internt i fylkeskommunen, i forbindelse med politisk behandling av saker og ut til brukere utenfor organisasjonen.

Fagnettverket skal i 2021 utarbeide en geodatastrategi for Vestfold og Telemark fylkeskommune. Den skal beskrive hva man som ønsker å oppnå med geografisk informasjon, kart og karttjenester i organisasjonen.

Bidra til å styrke fylkeskommunens arbeid med forskning, utvikling og innovasjon (FOUi)

I samarbeid med aktuelle sektorer, skal Vestfold og Telemark+ bidra til å styrke det strategiske FOUi-arbeidet til Vestfold og Telemark fylkeskommune og se dette i lys av fylkestingets ambisjon om verdiskaping gjennom grønn omstilling. Målsetningen er å rette fokus inn mot prioriterte områder og bidra til å videreutvikle oppfølgingen av FOUi arbeidet fra idegrunnlag, til prosessgjennomføring og anbefalinger, samt å bidra til å omsette ny kunnskap i praksis, både i egen organisasjon og sammen med viktige samarbeidspartnere

8. Brukerbehov, digitalisering og kommunikasjon

Utviklingsenhet Brukerbehov, digitalisering og kommunikasjon (BDK) representerer en viktig muskel som fylkeskommunen trenger for å lykkes med digital transformasjon. BDK skal være pådriver for å forstå og ivareta brukernes behov, frigjøre tid og sikre gode tjenester med nytenking og teknologi. Enheten skal samtidig sikre og foredle daglige tjenester som organisasjonen er avhengig av for å løse sine oppgaver. Både IT-tjenester og arkivtjenester dekkes for hele organisasjonen. Med aktivt kommunikasjonsarbeid skal BDK i tillegg bidra til kunnskap og forståelse eksternt og internt i fylkeskommunen. I Krafttak gjennom grønn omstilling har BDK en viktig rolle som pådriver og støttefunksjon for å redusere kostnader og øke effektiviteten i organisasjonen. BDK kan håndtere utviklingsoppdrag med ulik karakter og kompleksitet. I tillegg bidrar området med kunnskapsformidling og teknologiforståelse internt i organisasjonen og eksternt i regionen. BDK er en konsernfunksjon i fylkeskommunen og ivaretar løsninger for alle sektorer og brukere.

8.1. Ambisjoner

Bærekraft

Fylkeskommunen skal bruke teknologi til å yte tjenester med mindre ressursinnsats, mindre frakt og færre reiser, og dermed mindre CO2-utslipp.

Omdømme

Fylkeskommunens relevans i folks hverdag og for samfunnsutviklingen skal være synlig for innbyggere og samfunnsaktører i Vestfold og Telemark. Prioritert satsinger i utviklingsenheten skal sikre særskilt kommunikasjonsfaglig støtte.

Digitale løsninger tilpasset brukerbehov

Fylkeskommunens tjenestemottakere skal oppleve våre digitale tjenester som brukervennlige og effektive. De digitale løsningene skal være av god kvalitet, standardiserte og effektive. Stabile løsninger med maksimal oppetid og godt sikret mot lekkasje, angrep og sabotasje.

Digital transformasjon

Vestfold og Telemark fylkeskommune skal bli en samlet kraft som bevisst benytter ny teknologi og innovative løsninger i sin tjenesteutvikling. For å lykkes skal vi mobilisere hele organisasjonen, finne ildsjelene, engasjere lederne, være tett på fagområdenes og brukernes behov, slik at hele organisasjonen blir drivkraft for digital transformasjon.

- Fylkeskommunen skal oppleves som en åpen og transparent offentlig forvaltning av innbyggerne.
- Brukerne skal settes i sentrum og brukerbehovene skal være førende for all tjenesteutvikling.

8.2. Omtale av sektorområdet

Teknologi og digitalisering

Seksjon for teknologi og digitalisering har spisskompetanse og kapasitet til å støtte organisasjonen og fagområdene i sitt digitale utviklingsarbeid av ulik karakter og kompleksitet. Dette gjelder både teknologisk fagkompetanse og metodikk som sikrer at brukernes behov blir forstått og ivaretatt. I tillegg skal området bidra med kunnskapsformidling og teknologiforståelse internt i organisasjonen og eksternt i regionen. Seksjonen har 14 ansatte med kompetanse innenfor fagområder som tjenstedesign, virksomhetsarkitektur, programutvikling, prosjektmetodikk og porteføljestyling.

Kommunikasjon

Kommunikasjonsseksjonen har som hovedoppgave å sikre god og relevant informasjon om politiske saker og vårt tjenestetilbud til innbyggere, samarbeidspartnere og brukere. Seksjonen skal gjennom faglig godt kommunikasjonsarbeid bidra til å øke synligheten rundt Vestfold og Telemark fylkeskommunes rolle, ansvar og oppgaver og gjennom det bidra til at organisasjonen har et godt omdømme.

Kommunikasjonsseksjonen har ni medarbeidere med strategisk og operativ kommunikasjonskompetanse, som er tilknyttet hver sine fagsektorer for å styrke arbeidet med sektorenes prioriterte oppgaver.

Nettsiden til Vestfold og Telemark fylkeskommune har hatt 1.351.283 sidehenvisninger hittil i år; det har vært 361 398 antall brukere på nettsiden. Facebook-siden til Vestfold og Telemark fylkeskommune er likt av 10 542 brukere. I snitt blir 3467 brukere daglig eksponert for innhold fra vår Facebook-profil.

IT konserndrift og brukerstøtte

Seksjonen for IT konserndrift og brukerstøtte ivaretar fylkeskommunens samlede IT-løsninger på konsernnivå, med basisløsninger, fagsystemer, klientutstyr og brukerstøtte til alle ansatte og elever. Seksjonen har 63 medarbeidere og 35 stillinger for lærlinger. Av disse er flesteparten lokalisert ved de videregående skolene, og gir derfra IT-tjenester til rundt 60 ytre virksomhetssteder i hele regionen.

Rundt 20 000 elever og ansatte er brukere i fylkeskommunens teknologiske miljø. Årlige brukerhenvendelser til servicedesk i Vestfold og Telemark fylkeskommune er til sammen i størrelsesorden 40 000.

Arkiv og dokumenthåndtering

All produsert informasjon skal tas betryggende vare på ut fra sin egenart. Et godt arkiv bidrar til en åpen og transparent fylkeskommune, og sikrer at informasjon er tilgjengelig for ettertiden. Seksjonen har 23 medarbeidere og ivaretar det samlede arkivansvaret i fylkeskommunen. Ansvarer skal ivaretas effektivt og med god kvalitet i tråd med arkivlovens bestemmelser. Arbeidsprosessene skal kontinuerlig vurderes for automatisering og brukervennlighet – og derigjennom sikre maksimal dokumentfangst.

Seksjonen har etablert seg godt i ny fylkeskommune for å ivareta daglig drift, forvaltning og utvikling. Tall fra de to fylkeskommunen tilsier at vi ligger på samme nivå i ny fylkeskommune i antall registrerte journalposter, cirka 250 000. Vi forventer at 2021 blir et år hvor vi ser 20 % økning i antall registrerte journalposter fra 2020, både grunnet nye oppgaver og automatisering av arbeidsprosesser.

8.3. Prioriterte oppfølgingsområder

En digital offentlig sektor er regjeringens digitaliseringsstrategi for offentlig sektor. Den gir tydelige føringer for å tilrettelegge for helhetlige digitale løsninger på tvers av forvaltningsnivåer og sette innbyggeren i sentrum (Kommunal og moderniseringsdepartementet 2019). Vi skal ha en aktiv rolle for å bidra til dette og kunne høste av de merverdiene dette gir for vår egen virksomhet.

På teknologiområdet har hovedfokus så langt vært å tilrettelegge for at den nye organisasjonen kan fungere operativt. Sammenslåingen, koronapandemien og skolestart 2020 har krevd det aller meste av ressursene i teknologimiljøet så langt. Den nye organisasjonen har fått en ny infrastruktur, der både nye løsninger og de gamle systemporteføljene fra fylkeskommunene, vegvesenet og Vestfold kollektivtrafikk er overført. Gamle plattformer er beholdt i den utstrekning det er nødvendig av hensyn til fortsatt drift av gamle systemer.

Oppfølging og etterarbeid etter regionsreformen

Det gjenstår fortsatt betydelig etterarbeid etter sammenslåingen. Dette må prioriteres, og krever deler av kapasiteten i BDK også en tid framover. Dette gjelder blant annet; avlevering av avsluttede arkiver til depot, sikring av innsyn i historiske data og innføring av nasjonal fellesløsning for innsyn i offentlig journal og integrasjonsløsning for kart.

I 2020 ble det startet et kartleggingsprosjekt for kartlegging av programvare og lisenser. Arbeidet er omfattende og vil pågå gjennom 2021. Overlappende løsninger fra de tidligere fylkeskommunene skal erstattes av en ønsket framtidig løsning.

Digital transformasjon

Vestfold og Telemark fylkeskommune skal bli en samlet kraft i å benytte teknologi i sin tjenesteutvikling, og lykkes med digital transformasjon. Regi for arbeidet med digital transformasjon er planlagt etablert høsten 2020. I dette ligger et opplegg for innspill og prioriteringer, arbeidsmetodikk og kompetansetiltak.

Ved å utnytte data vi allerede har, kan økonomiske og kvalitetsmessige gevinster realiseres ved å utnytte bedre data som allerede er tilgjengelig hos oss selv eller i offentlige registre.

Digitalisere og automatisere arbeidsprosesser i sektorene som, på bakgrunn av kartlegging og analyse, er identifisert som de største tidstyvene. Med utgangspunkt i brukerbehovene vil dette gi gode effektiviseringsgevinster og bedre kvalitet på tjenesteleveranser.

Det er behov for effektiv tilgjengeliggjøring og tilrettelegging av enorme mengder data i mange forskjellige systemer i fylkeskommunen. Vi sikrer tilgang til disse dataene sammen med data fra nasjonalt tilgjengelige registre i en datasjø, som er en samling av data fra ulike kilder tilgjengelig for gjenbruk. Det åpner muligheter for å utvikle bedre og mer helhetlige tjenester.

Systematikk og felles metodikk for å sikre helhet i det digitale utviklingsarbeidet skal vektlegges, og skal være basert på beste praksis for å lykkes med digitalisering. Arbeidet vil også være basert på bruk av nasjonale, fylkeskommunale og kommunale felleskomponenter som sikrer integrasjoner og gjenbruk av informasjon.

Gevinstfokus i drift og forvaltning

Teknologimiljøet søker kontinuerlig etter muligheter for bedre ressursutnyttelse. Med det identifiseres tiltak som bidrar til effektivisering og forhindrer utgiftsøkninger. Noen pågående aktiviteter er:

- Omlegging av telefoni, infrastruktur og nettlinjer.
- Løsning for ressurs- og oppdragshåndtering for renholdspersonell basert på Office365 og Teams, med teknologiske muligheter for automatisk oversetting til alle språk.
- Satsing på digital eiendomsforvaltning, blant annet med smarte bygg og energisparingstiltak

Omdømme

En ny kommunikasjonsstrategi ferdigstilles i 2020. Denne strategien omfatter både intern og ekstern kommunikasjon. En ekstern hovedoppgave blir å synliggjøre hvordan fylkeskommunen løser sentrale samfunnsoppgaver, og gjennom det er relevante for folks liv.

Internt skal kommunikasjonen preges av åpenhet. Ved å styrke og systematisere internkommunikasjonen skal alle ansatte føle at de har den nødvendige oppdaterte kunnskap om egen arbeidsplass for å utføre sine oppgaver og at de gjennom egnede kanaler har muligheter til å kommunisere på en god og åpen måte. Den nye ansattportalen, Innsida, er et viktig bidrag i å styrke det interne kommunikasjonsarbeidet i organisasjonen.

Kontakten med ledere og ansatte i regionens aviser og NRK Telemark og Vestfold skal styrkes. Medier, innbyggere, samarbeidspartnere og andre målgrupper skal alltid møte en tilgjengelig fylkeskommune som er lyttende, imøtekommende og som viser respekt. Vestfold og Telemark fylkeskommune skal ha takhøyde for debatt og meningsutveksling. Det skal legges stor vekt på en åpen og god dialog med publikum og media, og vi skal praktisere stor grad av offentlighet.

Klart språk og nynorsk-satsing vil følges opp i tråd med fylkestingets vedtak om at minst 25 prosent av kommunikasjonen i organisasjonen skal være på nynorsk.

9. Økonomi, styring og eierskap

Vestfold og Telemark fylkeskommune ivaretar sine eierskap i tilknyttede selskaper og ulike samarbeidsordninger på en forsvarlig og profesjonell måte. Fylkeskommunen forvalter og vedlikeholder en samlet bygningsmasse på om lag 360 000 kvm. Fylkeskommunens bruttobudsjett på 6 mrd. kr skal forvaltes langsiktig og helhetlig for å sikre et godt økonomisk handlingsrom til beste for innbyggerne i Vestfold og Telemark. Fylkeshusene i Skien og Tønsberg skal videreutvikles som regionale møtesenter for regionen. Ved innflytting i nytt fylkeshus i Skien vil det være et samlet disponibelt areal for fylkeshusene på i underkant av 17 000 kvm. Ny plassering av fylkeshuset i Skien i 2020 antas å tiltrekke seg flere innbyggere og samarbeids- partnere til fylkesadministrasjon enn tidligere, og vil derfor kreve ytterligere profesjonalisering og digitalisering innenfor servicefunksjonen. Fylkeskommunen som regionalt folkevalgt forvaltningsnivå forvalter store verdier i et omfattende eierskap, og er samtidig en stor organisasjon med mange samarbeidspartnere. Gjennom konsernstyring skal det sikres et helhetlig styringssystem basert på bærekraftsmålene, hvor fylkeskommunens vedtatte prinsipper for styring og ledelse kommer til anvendelse i organisasjonen til beste for politisk ledelse, som utøver av eierskapsrollen og som profesjonell samarbeidspartner. Gjennom virksomhetsstyringen vil sektoren bidra til å at fylkeskommunen løser oppgavene og når målene på en effektiv måte innenfor gjeldende lover, regler og økonomiske rammer. For å sikre et godt økonomisk handlingsrom er en av sektorens oppgaver å legge til rette for en langsiktig og helhetlig økonomiplanlegging, med handlingsregler for driftsbudsjett, investeringsbudsjett og finansforvaltning. God planlegging skal, sammen med daglig fokus på økonomi og ressursbruk, bidra til god styring og fremtidig bærekraft. Forvaltningen skal styres gjennom effektive innkjøp og arbeidsprosesser med høy kvalitet på drift og vedlikeholdsoppgaver. Sektor for økonomi, styring og eierskap består av fire seksjoner: økonomi, konsernstyring, eiendom og service. I tillegg er juridisk rådgivning tilknyttet sektoren.

9.1. Ambisjoner

God økonomistyring skal bidra til forutsigbarhet, økonomisk handlingsfrihet og sikre en fremtidig økonomisk bærekraft. Dette krever gode systemer for oppfølging og rapportering, samt kontinuerlig og økt fokus på effektiv bruk av ressurser.

Med utgangspunkt i de vedtatte prinsippene for styring og ledelse, vil en overordnet oppgave for sektoren være å utvikle et helhetlig politisk og administrativt styringssystem. Styringssystemet skal sikre måloppnåelse, etterlevelse av lover og regler og underbygge kvalitet i styringsinformasjon og rapportering. Sektoren vil ha en særskilt oppgave knyttet til å etablere gode møteplasser og utvikle fylkeshusene til å bli regionale møtesenter. Med hensiktsmessige digitale samhandlingsløsninger kan dette kompensere for større geografiske avstander i den nye fylkeskommunen. Servicefunksjonen med blant annet sentralbord og resepsjon i front skal være godt rustet i møte med innbyggere, samarbeidspartnere, folkevalgte og ansatte.

For hele sektoren vil det forøvrig være særlig viktig med harmonisering av administrative støtteprosesser, samt fortsatt sikre felles bruk og enhetlig praksis av digitale verktøy og løsninger i årene som kommer.

9.2. Omtale av sektorområdet

Økonomi

Seksjonen tilrettelegger for god økonomisk styring av fylkeskommunen. Økonomiseksjonen setter i gang og leder fylkeskommunens budsjettprosesser. Gjennom rapportering og rådgivning legger seksjonen til rette for gode, økonomiske beslutninger. Seksjonen fører også regnskapet for hele organisasjonen, samt for noen av selskapene fylkeskommunen har eierinteresser i.

Konsernstyring

Seksjonen skal etablere, følge opp og vedlikeholde et helhetlig styringsystem for fylkeskommunen. Videre skal seksjonen bidra til å sikre at organisasjonen har kontinuerlig oppmerksomhet på effektiv drift. Politiske støttefunksjoner skal sikre at politiske møter gjennomføres på en god måte og skal påse at saksdokumenter foreligger til rett tid og med god kvalitet. Den sentrale enheten for rådgivning på anskaffelser ligger også til konsernstyring. Konsernstyring skal videre følge opp fylkeskommunens eierskapsinteresser i henhold til vedtatte prinsipper for eierstyring og eierskapsstrategi.

Eiendom

Seksjonen har ansvar for planlegging og gjennomføring av vedlikeholds- og investeringsbehov ved fylkeskommunens bygningsmasse på 360 000 kvm. Bygningsmasse består i hovedsak av 21 videregående skoler, fylkeshusene i Skien og Tønsberg, noen museer og tannklinikker. I tillegg forvaltes om lag 7.100 dekar grunneiendomsareal, herunder skog og jordbruksarealer, arealer til friluftsliv og noen festetomter. Eiendomsseksjonen har ambisjon om at bygningsmassen skal fremstå som attraktive og gode for ansatte, elever og innbyggerne i vår region. Energiforbruk og miljøhensyn er viktige elementer i planlegging av nybygg og vedlikeholdsprosjekter.

Service

Seksjonen skal sørge for driften av servicefunksjoner knyttet til fylkeshusene i Skien og Tønsberg. I dette ligger drift av sentralborder og resepsjoner, kantiner, vaktmestertjenester og teknisk drift og renhold. Seksjonen skal bidra til gode interne tjenester og gjennom digitale løsninger sikre effektive leveranser av oppgavene. Ansvar for fylkeskommunale biler er tillagt seksjonen og en målsetting er å erstatte dagens biler med miljøvennlige løsninger og alternativer.

9.3. Prioriterte oppfølgingsområder

Tverrfaglig samhandling og god forankring er grunnleggende for å oppnå en harmonisert, utviklingsorientert og effektiv arbeidsprosess og styringssystem. Vilje og evne i hele organisasjon til å forsøke ny praksis vil være avgjørende for å levere videre på oppdraget.

10. HR, mestring og utvikling

Vestfold og Telemark fylkeskommune er en av de største arbeidsgiverne i det nye fylket med ca. 4000 ansatte. Fylkeskommunen skal ha god relasjon, systematisk dialog og gjennomføre lokale forhandlinger med hovedtillitsvalgte fra 25 organisasjoner. Lederstøtte og lederutvikling for fylkeskommunens 400 ledere skal gjennomføres og videreutvikles. Alle 4000 ansatte har grunnet nedstengning av samfunnet våren 2020 vist en betydelig endringsvilje og svært mange har måttet lære seg nye digitale ferdigheter og samhandling. Fylkeskommunen må i større grad tilpasse for samhandling på tvers av lokasjoner og muligheter for arbeid hjemmefra.

Nytt skoleadministrativt system for 140 superbrukere, 24 ekspertbrukere og 3500 ansatte i de videregående skolene er utsatt til august 2021 med forberedelser fra januar. Rekruttering og avslutning for totalt ca. 258 stillinger (1.1.20-24.9.20) skal gjennomføres ryddig, profesjonelt og i tråd med lov og avtaleverk. For hele organisasjonen vil konsekvensene av krafttak for verdiskaping gjennom grønn omstilling kreve lederstøtte, gode medvirkningsprosesser, kompetanseutvikling for ledere og medarbeidere og profesjonell håndtering av behov for omplassering og eventuell overtallighet.

Mobbeombudet skal være et lavterskeltilbud til fylkets totalt 94 173 barn og unge i alderen 0-18 år og deres pårørende. Elev - og lærlingeombudet skal støtte de om lag 15 000 elevene og 4000 lærlingene/lærekandidatene i videregående opplæring og bidra til gode læringsmiljøer.

Virksomhetene skal i 2021 gis bistand i til sammen 10 lokale beredskapsøvelser som inkluderer felles forberedelse, gjennomføring, evaluering og erfaringsdeling. Om lag 400 meldte avvik innenfor helse, miljø og sikkerhet og 18 meldte personskader skal følges opp og saksbehandles. 18 meldte avvik innenfor personvern følges opp innenfor personvern hvorav 0 er meldt videre til Datatilsynet.

10.1. Ambisjoner

Fylkeskommunen er en av de største arbeidsgiverne i det nye fylket og skal være et attraktivt førstevalg for jobbsøkere. Fylkeskommunen skal være en profesjonell og innovativ organisasjon med muligheter for den enkelte medarbeider. Faglig sterke medarbeidere og ledere skal samhandle til det beste for brukerne. Sammen med kommunene skal fylkeskommunen sette nasjonale og internasjonale spor. Sektor for HR, mestring og utvikling skal understøtte og bidra til tydelig strategisk ledelse og vektlegge prosesser som bidrar til eierskap, medvirkning og utvikling. Sammen med utviklingsenhetene Vestfold og Telemark + og brukerbehov, digitalisering og kommunikasjon, skal sektoren være en pådriver for bruk av ny teknologi, innovasjon og nytenkning og jobbe praksisnært og løsningsorientert med iverksetting av strategi og kulturbygging.

10.2. Omtale av sektorområdet

Sektoren omfatter 35 ansatte inkludert direktør for HR, mestring og utvikling, hvorav to er elev- og lærlingeombud og to mobbeombud. I tillegg har sektoren budsjett- og koordineringsansvar for en trainee. Sektoren har tre seksjoner som skal samhandle om sektorovergripende styring og tjenesterettet veiledning og støtte. Sektoren skal jobbe oppgaveorientert, tverrfaglig og i nær dialog med sektorene og virksomhetene, og være aktiv bidragsyter i regionale og nasjonale nettverk. Sektoren har ansvar for de systematiske samarbeidsmøtene med arbeidstakerorganisasjonene og vernetjenesten, og for partenes samarbeid om arbeidsmiljø i hovedarbeidsmiljøutvalget og i de lokale arbeidsmiljøutvalgene.

Personal og HMS

Seksjonen skal sikre medarbeideres rettigheter og arbeidsgivers lovpålagte oppgaver innenfor helse, miljø, sikkerhet, beredskap og personvern. Seksjonen har i samarbeid med sektorene og virksomhetene ansvar for forebyggende og skadebegrensende tiltak. Med økt digitalisering, er tilgang til e-post, kalender, digitale samhandlingsverktøy, sektorenes fagsystemer og nasjonale fellesløsninger en forutsetning for å kunne utføre arbeidet. Grunnlagsdata i lønn og personalsystemene sørger for at ansatte får disse tilgangene. 8066 lønnsoppgaver for ansatte, folkevalgte, prøvenemndsmedlemmer og eksterne sensorer ble håndtert i 2019 for til sammen 2,4 mrd.kr. Det ble hentet inn refusjoner for til sammen 74 mill.kr. Seksjonen er ansvarlig for lønnskjøring for syv selskaper i tillegg til fylkeskommunen. Seksjonen sørger for at ansatte får utbetalt riktig lønn og melder kontinuerlig inn riktig pensjonsgrunnlag for senere utbetaling fra folketrygden og tjenstepensjon. Dataene benyttes til statistikk og analyse som grunnlag for strategiske beslutninger på konsern og virksomhetsnivå, og i nasjonal statistikk om arbeidsgiverrelaterte forhold. Dataene er også en viktig forutsetning for beregning av lønnsutgifter i budsjett- og økonomiplanen.

Mestring og utvikling

Seksjonen skal bistå og veilede fylkeskommunens ledere i enkeltsaker, ved arbeidsmiljøutfordringer og i omstillingsprosesser. Seksjonen har ansvar for det systematiske samarbeidet med bedriftshelsetjenesten og med NAV Arbeidslivssenter. Videre skal seksjonen bidra til ryddig rekruttering og avslutning av arbeidsforhold.

Strategi og kompetanseledelse

Seksjonen skal bidra til å bygge kultur og omdømme, innovasjon og endringskapasitet i hele organisasjonen. Seksjonen skal bidra til at relevant statistikk og analyse danner grunnlaget for strategiske beslutninger for organisasjon og medarbeidere.

Mobbe- og elev og lærlingeombud

Mobbeombudet skal bidra til at barn og elever får ivaretatt sine rettigheter til et godt psykososialt miljø i barnehage, grunnskole og videregående opplæring. Elev- og lærlingeombudene skal bidra til medvirkning i videregående opplæring, støtte elever, lærlinger/lærekanidater og ungdom i enkeltsaker. Arbeidet gjøres i tett samarbeid med sektor for opplæring og folkehelse. Ombudene skal jobbe systemrettet og bistå med fagkompetanse overfor kommunene og fylkeskommunen, og gi tilbud om veiledning og kompetanseheving.

Personvernombud

Personvernombudet skal bidra til at fylkeskommunen overholder sine forpliktelser når det gjelder personvern. Personvernreglene gjelder både for opplysninger som er registrert i digitale fellesløsninger, i sektorenes fagsystemer, i fysiske dokumenter, ved bruk av bilder og kameraovervåking og i all muntlig kommunikasjon som omfatter personopplysninger. I de tilfeller hvor fylkeskommunen har personopplysninger, skal den registrerte kunne kontakte personvernombudet med alle spørsmål knyttet til behandlingen av deres personopplysninger.

10.3. Prioriterte oppfølgingsområder

Det er for liten kunnskap om mobbeombudene og elev- og lærlingeombudene generelt. Det er samtidig viktig å være oppmerksom på at de fleste henvendelser til ombudene har et ubehag i seg og terskelen for å si ifra, er for mange høy. En av ombudenes viktigste oppgave er derfor å skape en trygg dialog med dem som tar kontakt.

Teknologi og digitalisering fører til et raskere tempo i arbeidsprosesser i tillegg til at innbyggernes og ansatte forventninger til hvordan samfunnsoppdraget skal løses endres. Utøvelse av kompetanseledelse, herunder rekruttering, og organisering av arbeid, må derfor utføres på nye måter. Som arbeidsgiver, jobber fylkeskommunen med økt innovasjon, nyskaping og kreative løsninger. Hvordan partene samhandler lokalt for å sikre nødvendig endringstakt, vil bli utfordret i tiden fremover.

Fylkeskommunen har et handlingsrom i å utnytte og dele kompetanse og erfaringer mer koordinert og til felles beste. Fylkeskommunen besitter spisskompetanse, men må i større grad dele på oppgaver for å redusere sårbarhet. Det er videre en utfordring hvordan man møter elever, pasienter, og passasjerer med psykiske lidelser, utagerende atferd, språkvansker og lignende. Her er det nødvendig med økt kunnskap og styrkede ferdigheter i å håndtere praktiske situasjoner.

Fylkeskommunen har et potensiale i å benytte avvik for kontinuerlig forbedring. Det er et stort behov for å øke kompetansen og utvikle en kultur for sikkerhet og beredskap, med fokus på beredskapsøvelser og tilrettelegging av enkle tiltakskort slik at ansatte vet hvordan de skal handle hvis en kritisk situasjon oppstår.

Bygge kompetanse for vekst gjennom grønn omstilling

Utviklingen i dagens samfunn påvirker arbeidshverdagen til ledere og ansatte. Dette gjelder både hvordan den enkelte ansatte løser sine oppgaver, samt hvordan medarbeidere og ledere samhandler. Ansattes kompetanse og jobbengasjement har stor betydning for fylkeskommunens tjenesteleveranser og utførelse av samfunnsoppdraget. Dersom utvikling av kompetanse, ledelse og organisasjonskultur skal bidra til å understøtte tjenesteleveransene, må tiltakene tilpasses det enkelte sektorområdets dynamikk og forutsetninger. Sektor for HR, mestring og utvikling skal derfor sørge for medarbeider- og ledelsesutvikling som møter utviklingstrender som påvirker brukerne og fylkeskommunen som organisasjon. God relasjon og tett dialog mellom medarbeidere og ledere, arbeidsgiver og arbeidstakerorganisasjonene og vernetjenesten er en viktig suksessfaktor for å utvikle endringskapasitet i fylkeskommunen.

Å utvikle en profesjonell kultur gjøres av kollegaer i fellesskap. Det er derfor avgjørende at ledere sørger for arenaer der vurdering av praksis, kunnskapsdeling og trening på nye ferdigheter i jobbutførelsen, kan foregå. Å bruke egen arbeidsplass som trenings- og kompetanseutviklingsarena for å heve kvaliteten på praksis og utvikle profesjonell kultur, gir et solid grunnlag for utvikling av godt medarbeiderskap. Sektor for HR, mestring og utvikling skal bidra og understøtte lederne i dette arbeidet gjennom metodikk, verktøy og prosesser.

Bygge en sterk organisasjonskultur og identitet med det nye fylket

Ny visuell profil, nye nettsider og felles intranett for ansatte er virkemidler i arbeidet med å bygge en ny felles organisasjonskultur og identitet med det nye fylket. I 2020 starter arbeidet med å utvikle en ny felles arbeidsgiver og organisasjonspolitikk med leder- og medarbeiderprinsipper. Arbeidet vil involvere ansatte i hele organisasjonen og være koblet mot arbeidet med regional planstrategi og regional identitet. Lagbygging for alle ansatte, utvikling av felles introduksjonsprogram for nyansatte ledere og medarbeidere og kulturbygging for ledere og medarbeidere vil bli prioritert.

Styrket satsing på barn og unges psykososiale miljø

Det vil i 2021 bli videre satset på økt synliggjøring av ombudsrollene og å bygge et sterkere fagmiljø som kan yte enda bedre veiledningstjenester til barnehager, skoler og kommunene. Ombudsrollene utgjør et viktig bidrag for å minske utenforskap og øke gjennomføring og fullføring i utdanning og bidra til alle kan ut i arbeid. "Ditt og Mitt Vestfold og Telemark – et kunnskapsbilde i utvikling" vil bli benyttet som grunnlag for strategi og tiltak. Videre vil henvendelser, tiltak og resultater bli dokumentert for videre læring og forbedring.

Styrket satsing på personvern og sikkerhet

Sektoren skal gjennom økt bruk av kunnskap, dokumenterte hendelser og avvik og metodeutvikling bidra til at medarbeidere og ledere forbedrer og utvikler arbeidsprosesser som gjenbraker data, sikrer personvern og bidrar til enkle, lett tilgjengelige og raske svar til innbyggere og brukere. Sektoren skal sørge for at det bygges opp sterke tverrfaglige og tverretatlige miljøer innenfor personvern, helse, miljø, sikkerhet og beredskap. Fagmiljøene skal bygge på kunnskap utviklet nasjonalt, og aktivt bidra i nasjonale nettverk på områdene. Medarbeidere og ledere skal utvikle felles kompetanse på risiko- og sårbarhetsanalyser, vite hvem som gjør hva når hendelser oppstår og bygge kultur for personvern, sikkerhet, læring og forbedring. Tematikken vil inngå i leder- og medarbeiderutvikling, og i det systematiske samarbeidet med hovedtillitsvalgte og vernetjeneste. Arbeidet vil pågå over flere år.